

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»

« 28 » _____ серпня _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 4-Й КУРС

Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика)

з терапевтичної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 7-8 семестри

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
терапевтичної стоматології

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по-батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання	1. Петрушанко Тетяна Олексіївна, доктор медичних наук, професор 2. Ніколішин Анатолій Карлович, доктор медичних наук, професор 3. Марченко Алла Володимирівна, доктор медичних наук, доцент 4. Попович Іван Юрійович, доктор медичних наук, доцент 5. Бойченко Ольга Миколаївна, кандидат медичних наук, доцент 6. Бублій Тетяна Дмитрівна, кандидат медичних наук, доцент 7. Іваницький Ігор Олексійович, кандидат медичних наук, доцент 8. Іленко Наталія Миколаївна, кандидат медичних наук, доцент 9. Іленко-Лобач Наталя Володимирівна, кандидат медичних наук, доцент 10. Литовченко Ірина Юріївна, кандидат медичних наук, доцент 11. Ніколішина Елла В'ячеславівна, кандидат медичних наук, доцент 12. Петрушанко Володимир Миколайович, кандидат медичних наук, доцент 13. Костиренко Олексій Петрович, кандидат медичних наук 14. Котелевська Наталія Василівна, кандидат медичних наук 15. Мошель Тетяна Миколаївна, кандидат медичних наук
Профайл викладача (викладачів)	https://terstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон кафедри	(0532) 56-12-37
E-mail:	terstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://terstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика)

4-й курс»

Кількість кредитів / годин – 15,0 / 450, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 240

Самостійна робота (год.) – 210

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 1. Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології

Кількість кредитів / годин 5 / 150, з них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 80

Самостійна робота (год.) – 70

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» визначається положеннями освітньо-професійної програми «Стоматологія», враховує реалізацію завдання 9 цілі 3 «Міцне здоров'я і благополуччя» (Цілі сталого розвитку в Україні на період до 2030 року) та ґрунтується на дотриманні засад академічної доброчесності у відповідності до:

- положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf;

- правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf;

- положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf;

- положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету -

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwZ2dvVlQ.pdf;

- положення про формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/65GC4bRqLembOGII7xon3ISIR7hQtFXcxUrSjdCA.pdf);

- положення про організацію самостійної роботи студентів у Полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/pA4e0X3ke7nhuMkZbATEoLhDsEVaJsVrQtqiFjI.pdf;

- положення про електронну платформу забезпечення освітнього процесу eplato в полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/2OeFUKHpiU70c0gps6fkzWcgJ6RsrJnnqnC8Kbyi.pdf;

- положення про атестацію здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти Полтавського державного медичного університету - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/cLanwj0MTYrc2McsOSmixMXsagLR2Zg983mwCwa3.pdf.

Політика навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» ґрунтується на досягненні до 2030 року Цілі сталого розвитку 3 Міцне здоров'я «Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці» для здобувачів та стоматологічних пацієнтів у відповідності до Указу Президента України. Навчальний процес по набуттю знань та навичок за дисципліною «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» базується з орієнтацією здобувачів на дотримання цілей сталого розвитку якісної освіти (4) «Забезпечення всеохопної та справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» – дисципліна, зміст якої спрямований на збереження стоматологічного здоров'я пацієнтів, а саме стану зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам терапевтичними методами, набуття та удосконалення практичних навичок щодо профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань. Вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» здійснюється студентами на 4-му році навчання у VIII семестрі. Зазначена дисципліна є обов'язковою компонентою циклу професійно-практичної підготовки освітньо-професійної програми. Клінічне навчання – освітня компонента терапевтичної стоматології, що входить до інтегрованого іспиту «Крок-2. Стоматологія» та об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» є освоєння практичних вмінь щодо діагностики, лікування та профілактики захворювань тканин пародонту, організації та інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню, проведення маркетингу медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі та їх безпосереднє відпрацювання на клінічному прийомі пацієнтів, в фантомному залі по пародонтології.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної фармакології, патоморфології, патофізіології, внутрішньої медицини, дерматології, венерології, соціальної медицини та пропедевтики терапевтичної стоматології, терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити отримані студентами знання уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення навчальної дисципліни необхідні для післядипломної освіти лікаря – стоматолога із спеціальності «стоматологія».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» є підготовка лікаря-стоматолога, здатного діагностувати захворювання тканин пародонта та лікувати пацієнтів із проявами патологічних змін пародонта, що базується на закріпленні практичних навичок у межах цілей, визначених в освітньо–професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія». Насамперед, метою дисципліни є також надання студентам можливості оволодіти певними навичками проведення профілактичних оглядів, епідеміологічного стоматологічного обстеження населення, виявлення та усунення факторів ризику виникнення стоматологічних захворювань: збереження здоров'я зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам.

Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- вміння проводити обстеження стоматологічного пацієнта,
- вивчення провідних синдромів і симптомів у терапевтичній стоматології,
- обґрунтування і формулювання попереднього діагнозу,
- визначення обсягу додаткового обстеження,
- вміння аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого та проводити диференціальну діагностику,

- формулювати клінічний діагноз пацієнта,
- визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології,
- виявляти клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань,
- проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних хвороб.

Обов'язковою вимогою до здобувача є прийом стоматологічного пацієнта на кожному аудиторному практичному занятті під контролем викладача.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Дисципліна «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти нижче зазначених **компетентностей**.

Інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності.

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності.

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Результати навчання до дисципліни.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» здобувачі вищої освіти повинні **мати** програмні результати навчання :

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Тематичний план лекцій (за модулем) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції (навчальним планом не передбачено)

Тематичний план практичних занять за модулем і змістовими модулями із зазначенням основних питань

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології»		
1	Організація пародонтологічного кабінету. Поняття мультидисциплінарного підходу в лікуванні пацієнта із хворобами пародонта. <i>Вимоги до пародонтологічного кабінету, умови його організації, нормативна документація. Поняття мультидисциплінарного лікування в пародонтології, шляхи його реалізації.</i>	2
2	Загальні принципи лікування пацієнтів із хворобами пародонта. <i>Стратегія лікування. Мета етіологічної, патогенетичної, симптоматичної терапії. Загальні принципи лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Принцип індивідуальності. Принцип диференційованості. Принцип поєднаності. Принцип</i>	2

	<i>комплексності. Принцип курсовості лікування.</i>	
3	Невідкладна допомога пацієнтам із хворобами пародонта. <i>Стани в структурі уражень та захворювань тканин пародонта, що потребують невідкладної допомоги. Особливості невідкладної допомоги залежно клінічного діагнозу.</i>	2
4	Етапність лікування пацієнтів із хворобами пародонта. <i>Характеристика етапів лікування пацієнтів із патологічними змінами пародонта. Зміст кожного етапу (фази).</i>	2
5	Контроль факторів виникнення патологічних змін пародонта. <i>Детермінанти здоров'я стану пародонта. Фактори системні та місцеві виникнення та формування хвороб ясен та пародонта. Можливості та критерії контролю зазначених факторів.</i>	2
6	Складання плану лікування пацієнта із хворобами пародонта. <i>Обґрунтування критеріїв формування плану лікування пацієнтів із патологічними змінами пародонта. Складання основ плану лікування.</i>	2
7	Мотиваційна складова курації пацієнта із хворобами пародонта. <i>Роль мотивації у лікуванні пацієнтів із патологічними змінами пародонта. Медичний, психологічний, економічний фактори мотивації.</i>	2
8	Складові системного лікування пацієнтів із хворобами пародонта. <i>Складові нормалізації гомеостазу тканин пародонта. Психотерапія, дієтотерапія, фізіотерапія, медикаментозна лікування на першому етапі лікування пацієнтів із патологічними змінами пародонта: різновиди, покази, протипоказання, рецептури.</i>	2
9	Психотерапія в пародонтології: показання, види. Дієтотерапія хвороб пародонта. <i>Покази, можливості та види психотерапевтичного лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Призначення дієтотерапії та обґрунтування її рекомендацій з урахуванням диференціації та індивідуалізації лікування.</i>	2
10	Фізіотерапія хворих із патологічними змінами пародонта: види, механізм дії, покази, протипоказання, фізіорецептура. <i>Місце фізіотерапії в комплексному лікуванні хворих із патологічними змінами пародонта. Різновиди фізіотерапевтичних процедур, покази та протипоказання до їх призначення. Фізіорецептура в пародонтології.</i>	2
11	Системна медикаментозна терапія в пародонтології: групи та форми препаратів, показання до застосування. <i>Покази та протипоказання до застосування системного медикаментозного лікування пацієнтів із патологічними змінами пародонта, групи препаратів, рецептури лікарських засобів.</i>	2
12	Специфічна антибактеріальна терапія в пародонтології: види, покази, рецептура.	2

	<i>Види специфічної антибактеріальної терапії в пародонтології, покази та протипоказання до призначення. Диференціація та індивідуалізація призначення специфічної антибактеріальної терапії.</i>	
13	Ліквідація місцевих пародонтогенних чинників: лікарські заходи, черговість реалізації. <i>Види місцевих пародонтогенних чинників, черговість та способи їх ліквідації.</i>	2
14	Складові професійної гігієни порожнини рота. <i>Мотивація на етапі професійної гігієни порожнини рота, власне видалення назубних відкладень, створення алгоритму індивідуальної гігієни порожнини рота.</i>	2
15	Інструментарій для мануального скейлінгу та кюретажу: різновиди, особливості використання. <i>Види сучасного інструментарію для мануального скейлінгу та кюретажу. Техніка застосування, особливості заточування. Відпрацювання практичних навичок у фантомному пародонтологічному залі.</i>	2
16	Переваги та недоліки мануального та апаратних способів скейлінгу. <i>Переваги та недоліки мануального, повітряно-абразивного, повітряного, магніостриктивного та п'єзоелектричного скейлінгу. Обґрунтування вибору способу скейлінгу.</i>	2
17	Професійні засоби гігієни порожнини рота. <i>Види професійних засобів гігієни порожнини рота, покази до їх застосування, алгоритм використання.</i>	2
18	Професійне механічне видалення зубного нальоту (PMPR). Види, алгоритм виконання. <i>Зміст та мета скейлінгу. Види скейлінгу, інструментарій, особливості та черговість виконання маніпуляцій. Відпрацювання практичних навичок у фантомному пародонтологічному залі.</i>	2
19	Індивідуальні засоби гігієни порожнини рота: види, способи застосування, покази в пародонтології. <i>Види індивідуальних засобів гігієни порожнини рота, підбір їх та техніка застосування з урахуванням стоматологічного статусу.</i>	2
20	Створення алгоритму індивідуальної гігієни порожнини рота залежно стану пародонта. <i>Складові алгоритму індивідуального догляду за порожниною рота. Індивідуальні засоби догляду за порожниною рота, особливості вибору залежно клінічної ситуації у порожнині рота. Формування алгоритмів індивідуального догляду за порожниною рота з урахуванням пародонтального статусу.</i>	2
21	Місцева медикаментозна терапія в пародонтології: групи препаратів, способи та показання до застосування. <i>Покази та протипоказання до застосування місцевого медикаментозного лікування пацієнтів із патологічними змінами</i>	2

	<i>пародонта, групи препаратів, рецептури лікарських засобів, способи їх застосування.</i>	
22	Лікування гінгівіту, асоційованого лише з біоплівкою. <i>Складання плану лікування пацієнта із проявами гінгівіту, асоційованого лише з біоплівкою: черговість, диференціація, індивідуалізація, комплексність. Реалізація плану лікування у тематичного пацієнта.</i>	2
23	Лікування гінгівіту, спричиненого біоплівкою та модифікованого системними чи локальними факторами ризику. <i>Складання плану лікування пацієнта із проявами гінгівіту, спричиненого біоплівкою та модифікованого системними чи локальними факторами ризику з урахуванням загальних принципів лікування хворих з патологічними змінами пародонта, етіологічного та патогенетичного підходів. Реалізація плану лікування у тематичного пацієнта.</i>	2
24	Лікування розростання ясен, спричиненого біоплівкою та дією медикаментів. <i>Складання плану лікування пацієнта із розростанням ясен, спричиненого біоплівкою та дією медикаментів, з урахуванням загальних принципів лікування хворих з патологічними змінами пародонта, етіологічного та патогенетичного підходів. Реалізація плану лікування у тематичного пацієнта.</i>	2
25	Основи передопераційної підготовки перед мукогінгівальними та регенеративними операціями на пародонті. <i>Вимоги до передопераційної підготовки пацієнтів перед виконанням мукогінгівальних та регенеративних операцій на пародонті.</i>	2
26	Різновиди остеопластичних матеріалів в пародонтології. Покази та техніка їх використання. <i>Можливості застосування остеопластичних матеріалів у лікуванні пацієнтів із хворобами пародонта, різновиди матеріалів, способи застосування.</i>	2
27	Види кюретажу, покази до проведення, інструментарій, алгоритм виконання. <i>Поняття кюретажу, його види, покази та протипоказання до проведення. Інструментарій для виконання кюретажу, техніка роботи інструментарієм, способи заточки кюрет. Відпрацювання практичних навичок у фантомному пародонтологічному залі.</i>	2
28	Використання фізичних факторів для ліквідації пародонтальних кишень. <i>Способи ліквідації пародонтальних кишень, покази та протипоказання до їх проведення. Застосування крію, лазеру, вакууму, діатермокоагуляції, ультразвуку для ліквідації пародонтальних кишень, алгоритми їх застосування.</i>	2

29	Мукогінгівальні операції: види, покази до проведення. <i>Поняття мукогінгівальних операцій, їх види, покази та протипоказання до проведення. Передопераційна підготовка. Відпрацювання практичних навичок у фантомному пародонтологічному залі.</i>	2
30	Естетичні та регенеративні операції на пародонті. <i>Поняття естетичних та регенеративних операцій на пародонті, їх види, покази та протипоказання до проведення. Передопераційна підготовка.</i>	2
31	Вектор-терапія та Вектор-скейлінг: покази, протипоказання до застосування, алгоритм виконання. <i>Обґрунтування використання Вектор-терапії та Вектор-скейлінгу в пародонтології, протипоказання до проведення, техніка виконання.</i>	2
32	Ортопедичні втручання у пацієнтів із хворобами пародонта: види, покази до проведення. <i>Види ортопедичних втручань у пацієнтів із хворобами пародонта, покази та протипоказання до їх проведення. Ліквідація травматичної оклюзії. Вибіркове та оклюзій не пришлифовування зубів. Види шинувань зубів із патологічною рухомістю, покази та протипоказання до шинування, матеріали та алгоритми шинування.</i>	2
33	Адгезивне шинування в пародонтології: покази, протипоказання, алгоритм виконання. <i>Можливості адгезивного шинування в пародонтології, покази до виконання, алгоритм маніпуляції.</i>	2
34	Ортодонтичне лікування пацієнтів із хворобами пародонта: види, покази до проведення. <i>Покази та протипоказання до ортодонтичного лікування пацієнтів із патологічними змінами пародонта. Особливості співпраці пародонтолога із ортодонтом.</i>	
35	Підтримуюче пародонтологічне лікування. <i>Структура підтримуючого пародонтологічного лікування, час його проведення. Складання плану підтримуючого пародонтологічного лікування з урахуванням загальних принципів курації пацієнтів із хворобами пародонта. Оцінка ефективності підтримуючого пародонтологічного лікування.</i>	2
36	Етапи лікування хворих на періодонтит залежно I-IV стадії. <i>Черговість та зміст етапів лікування хворих на періодонтит. Диференціація етапів лікування за стадіями періодонтиту.</i>	2
37	Особливості лікування хворих на періодонтит з урахуванням ступеня розвитку періодонтиту. <i>Складання плану лікування хворого на періодонтит з урахуванням ступеня розвитку захворювання. Обґрунтування плану лікування з</i>	2

	<i>орієнтацією на стадію та ступінь періодонтиту.</i>	
38	Лікування періоімплантиту та періомукозиту. <i>Обґрунтування плану лікування періоімплантиту та періомукозиту з урахуванням принципів курації пацієнтів із патологією пародонта.</i>	2
39	Показники експертної оцінки пародонта на етапах лікування пацієнтів із захворюваннями пародонта. <i>Критерії якості лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Показники експертної оцінки пародонта на етапах лікування пацієнтів із захворюваннями пародонта.</i>	2
40	Підсумковий модульний контроль	2
	Разом	80

Самостійна робота

№/зп	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології»		
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	39
2	Заповнення основної звітної документації (завдання з курації пацієнтів із стоматологічними захворюваннями для написання розширених медичних карт стоматологічного хворого)	12
3	Засвоєння практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки здобувача	13
4	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	6
	Разом	70

Індивідуальні завдання

1. Виготовлення санітарного бюлетеню та написання рефератів, підготування мультимедійних уроків гігієни для пацієнтів.
2. Виготовлення засобів для унаочнення навчання (навчальних стендів, таблиць, препаратів, демонстраційних моделей, тощо).
3. Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
4. Відпрацювання практичних навичок у фантомному класі по ручному апаратному скейлінгу, кюретажу пародонтальних кишень.
5. Проведення бесід з пацієнтами.
6. Участь у конкурсах професійної майстерності здобувачів.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Визначити індекс РМА.
2. Визначити індекс ПІ за Расселом.

3. Провести пробу Шиллера-Писарева, оцінити її кількісно та якісно.
4. Визначити індекс СРІТН.
5. Визначити індекс КПП.
6. Оцінити стан гігієни порожнини рота.
7. Виконати забір матеріалу для цитологічного та бактеріологічного досліджень.
8. Провести змив з порожнини рота за М.А. Ясиновським.
9. Провести аналіз ортопантомограми.
10. Оцінити результати конуснопроменевої комп'ютерної томографії щелеп.
11. Провести вакуумну діагностику.
12. Оцінити результати клінічного аналізу крові.
13. Оцінити результати біохімічного аналізу крові.
14. Оцінити лабораторні показники роботи щитоподібної залози.
15. Виконати SRP.
16. Провести інстиляцію лікарського засобу.
17. Провести аплікацію медикаментозного засобу на ясна.
18. Виконати закритий кюретаж пародонтальних кишень.
19. Накласти лікувальну твердіючу пов'язку на ясна.
20. Накласти лікувальну нетвердіючу пов'язку на ясна.
21. Провести іригацію лікарських засобів.
22. Провести вакуум-масаж ясен.
23. Виконати вибіркове зішліфовування та вирівнювання оклюзійної поверхні зубів.
24. Виконати діатермокоагуляцію при лікуванні захворювань пародонта.
25. Виконати ін'єкцію медикаментозного засобу в тканини пародонта.
26. Виконати розтин пародонтального абсцесу.
27. Виписати рецепт протизапального препарату для місцевого застосування.
28. Виписати рецепт кератопластичного засобу.
29. Виписати рецепт знеболюючого засобу для загальної терапії.
30. Виписати рецепт анестетика.
31. Виписати рецепт антисептика.
32. Виписати рецепт антимікробного засобу для місцевого застосування.
33. Виписати рецепт антимікробного засобу для загальної терапії.
34. Виписати рецепт остеотропного препарату.
35. Виписати рецепт кератолітичного засобу.
36. Запропонувати алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при гінгівіті.
37. Запропонувати алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при розростанні ясен.
38. Запропонувати алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при хронічному періодонтиті.
39. Запропонувати алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при загостренні періодонтиту.
45. Запропонувати алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при некротичному гінгівіті.
46. Запропонувати алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота при періімплантиті.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до ПМК

1. Загальні принципи лікування пацієнтів із хворобами пародонта.
2. Невідкладна допомога в пародонтологічному лікуванні.
3. Етапність лікування хворих із патологічними змінами пародонта.
4. Формування плану лікування хворих із змінами тканин пародонта.
5. Тактика лікування пацієнтів із гінгівітом та іншими станами ясен.
6. Перший етап лікування хворих на періодонтит.
7. Мотиваційна складова лікування пацієнта із хворобами пародонта.
8. Заходи по нормалізації гомеостазу тканин пародонта.
9. Системна медикаментозна терапія в пародонтології.
10. Місцева медикаментозна терапія в пародонтології.
11. Черговість, способи та методи ліквідації місцевих пародонтогенних факторів.
12. Другий етап лікування хворих на періодонтит.
13. Третій етап лікування хворих на періодонтит.
14. Способи ліквідації ясенних та пародонтальних кишень.
15. Поняття регенераторно-коректурного лікування в пародонтології.
16. Класифікація періоімплантних захворювань та станів.
17. Підтримуюче пародонтологічне лікування.
18. Клініка, діагностика періоімплантного мукозиту.
19. Клініка, діагностика періоімплантиту.
20. Лікування пацієнта із періоімплантними захворюваннями.
21. Рівні та види профілактики хвороб пародонта.
22. Форми організації профілактики хвороб пародонта.
23. Методи та засоби профілактики хвороб пародонта.
24. Розподіл профілактичних заходів щодо хвороб тканин пародонта за віковими періодами розвитку людини.
25. Екологічні детермінанти клінічного здоров'я пародонта.

Система поточного та заключного контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті та під час самостійної роботи. Теми, що не входять до плану аудиторних занять і винесені для самостійного опрацювання, опрацьовуються і контролюються на платформі eAristo. Для контролю на кожному практичному занятті застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки. Поточне оцінювання студентів проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без

		допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науковопедагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх

		видів контролю.
--	--	-----------------

Виставленні за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-х бальною шкалою	
2.0	48	32	80	F FX	2 незадовільно	
2.1	50	34	84			
2.15	52	34	86			
2.2	53	35	88			
2.25	54	36	90			
2.3	55	37	92			
2.35	56	38	94			
2.4	58	38	96			
2.45	59	39	98			
2.5	60	40	100			
2.55	61	41	102			
2.6	62	42	104			
2.65	64	42	106			
2.7	65	43	108			
2.75	66	44	110			
2.8	67	45	112			
2.85	68	46	114			
2.9	70	46	116			
2.95	71	47	118			
3	72	50	122	E	3 задовільно	
3.05	73	50	123			
3.1	74	50	124			
3.15	76	50	126			
3.2	77	51	128			
3.25	78	52	130			
3.3	79	53	132	D		4 добре
3.35	80	54	134			
3.4	82	54	136			
3.45	83	55	138			
3.5	84	56	140			
3.55	85	57	142	C		
3.6	86	58	144			
3.65	88	58	146			
3.7	89	59	148			
3.75	90	60	150			
3.8	91	61	152			

3.85	92	62	154	В	
3.9	94	62	156		
3.95	95	63	158		
4	96	64	160		
4.05	97	65	162		
4.1	98	66	164		
4.15	100	66	166		
4.2	101	67	168		
4.25	102	68	170		
4.3	103	69	172		
4.35	104	70	174		
4.4	106	70	176		
4.45	107	71	178		
4.5	108	72	180	А	5 відмінно
4.55	109	73	182		
4.6	110	74	184		
4.65	112	74	186		
4.7	113	75	188		
4.75	114	76	190		
4.8	115	77	192		
4.85	116	78	194		
4.9	118	78	196		
4.95	119	79	198		
5	120	80	200		

Результати складання заключного контролю отримуються по закінченні вивчення обов'язкової дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» у VIII семестрі у вигляді підсумкового модульного контролю.

Методи навчання

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок;
- **частково-пошукові** (оволодіння елементами клінічного мислення, аналіз конкретних ситуацій у вигляді клінічних розборів);
- **дослідницькі** (ділова гра, кейс-метод).

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Методи контролю

- Усне опитування.

- Письмовий контроль.
- Тестовий контроль.
- Практична перевірка.
- Самоконтроль.
- Самооцінка.

Методичне забезпечення

- Графік навчального процесу, навчальний план.
- Робоча навчальна програма дисципліни.
- Силабуси.
- Критерії оцінювання знань.
- Переліки питань до поточних аудиторних занять та самостійної роботи.
- Перелік ситуаційних і тестових завдань.
- Перелік рекомендованої навчально-методичної літератури.
- Наочні й технічні засоби навчання.

Рекомендована література

Базова:

1. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. — 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.

Допоміжна:

1. Кеннет Ітон, Філіп Овер Практична пародонтологія: 2-е видання. — К.: Медицина, 2023. — 312 с.
2. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання у 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован, Івонн Л. Ернандес-Капіла та ін.; почесні редактори Фермін А. Карранза, Генрі Г. Такеї. - Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». — 2024. — 1280 с.
3. Мартинюк О.П., Зубачик Р.Я., Слободянюк А.О. Сучасні методи діагностики та лікування хвороб пародонта: навч. посібник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. — 184 с.
4. Мартинюк О.П., Ткаченко П.І. Основи клінічної пародонтології: навч. посібник. — Вінниця : Нова книга, 2020. — 248 с.
5. Некаріозні ураження зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування : навчальний посібник / П. М. Скрипников, Т. П.Скрипнікова, О. О. Кулай [та ін.]. — Полтава : РВВ ЗВО ПДМУ, 2022. — 180 с.
6. Професійна гігієна порожнини рота: монографія / П. М. Скрипников, С. А. Шнайдер, Т. А. Хміль [та ін.].- Полтава: АСМІ, 2021.-107 с.
7. Семенюк О.Г., Головка К.Ю. Сучасна пародонтологія: навч. посібник. — Київ: Медицина, 2020. — 220 с.
8. Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. ДП «Державний експертний центр МОЗ України». Київ, 2024. — 66 с.
https://www.dec.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
9. Стандарт медичної допомоги. Карієс зубів. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869.

Інформаційні ресурси:

1. http://kingmed.info/knigi/Stomatologiya/Terapevticheskaya_stomatologiya/book_3024/Parodontologiya-Myuller_HP-2004-pdf
2. European Federation of Periodontology. EFP S3-level clinical practice guideline for the treatment of periodontitis stages I–III. – Режим доступу: <https://www.efp.org/publications/>
3. AAP/EFP 2017 Classification <https://www.perio.org/2017wwdc/>
4. EFP Guidelines — <https://www.efp.org/publications/>
1. <https://profbook.com.ua/stomatologiya>
2. <https://www.pdf-bookz.com/carranzas-clinical-periodontology-12th-edition/>
3. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/41768>
4. <https://www.sdcep.org.uk/wp-content/uploads/2013/03/SDCEP+MADP+Guidance+March+2013.pdf>
5. <https://oxfordmedicine.com/view/10.1093/med/9780199679850.001.0001/med-9780199679850>
6. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Maxillofacial-Radiology-Pathology/dp/0702046000>
7. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Restorative-Paediatric-Orthodontics/dp/0702045977>
8. <https://www.amazon.com/Essentials-Clinical-Periodontology-PeriodonticsShantipriya/dp/9351522431>
9. <https://galdent.com.ua/>
10. http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5
11. <https://www.perio.org>

Розробники - доктор медичних наук, професор
Петрушанко Тетяна Олексіївна;

кандидат медичних наук, доцент
Іленко Наталія Миколаївна.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету
Протокол від «28» серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 4-Й КУРС
Модуль 2. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з хірургічної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	221 Стоматологія
кваліфікація освітня	магістр стоматології
кваліфікація професійна	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	Стоматологія
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	4 курс 8 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії
Протокол від «28» серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Локес Катерина Петрівна, к.мед.н., доцент Іваницька Олена Сергіївна, к.мед.н., доцент Волошина Людмила Іванівна, к.мед.н., доцент Скікевич Маргарита Георгіївна, к.мед.н., доцент Стебловський Дмитро Валерійович, к.мед.н., доцент Буханченко Ольга Петрівна, доктор філософії, асистент Гаврильєв Віктор Миколайович, к.мед.н., асистент Личман Віталій Олександрович, доктор філософії, асистент Торопов Олександр Анатолійович, доктор філософії, асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://hirstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний Телефон	067-775-38-71
E-mail:	surgstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://hirstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика)

4-й курс»

Кількість кредитів / годин – 15,0 / 450 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 240

Самостійна робота (год.) – 210

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 2. «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»

Кількість кредитів / годин – 2,0 /60, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32

Самостійна робота (год.) – 28

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Практична підготовка здобувачів освіти є складовою процесу підготовки фахівців різних освітніх рівнів у Полтавському державному медичному університеті, що зазначено в положенні про організацію та проведення клінічного навчання здобувачів освіти ПДМУ.

Політика обов'язкової освітньої компоненти *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів. Освітня компонента ґрунтується на цілях сталого розвитку ООН: 3 – міцне здоров'я, 4 – якісна освіта.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичного університеті

Положення про організацію самостійної роботи ЗВО в Полтавського державного медичного університету

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf

Вивчаючи *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*, ЗВО Університету має право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента; безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету та бібліотекою, у порядку, передбаченому Статутом; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності; відзначення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі. Вивчаючи освітню компоненту *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* здобувач вищої освіти Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку Університету, поважати гідність,

права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*, дотримуючись принципів академічної доброчесності – Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету https://science.pdmu.edu.ua/academic-integrity/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti?_gl=1*7rljms*_ga*MTI5MDgzMzQzLjE3NjcwMDc2OTM.*_ga_V8ZTC1CVPX*czE3Njc1OTQzOTQkbzlkZzEkdDE3Njc1OTQ1NTMkajE2JGwwJGgw

Положення про академічну доброчесність

https://science.pdmu.edu.ua/academic-integrity/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist?_gl=1*nduf5c*_ga*MTI5MDgzMzQzLjE3NjcwMDc2OTM.*_ga_V8ZTC1CVPX*czE3Njc1OTQzOTQkbzIkZzEkdDE3Njc1OTUwNzAkajMyJGwwJGgw

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань
- Дотримання норм законодавства про авторське право
- Надання достовірної інформації про результати початкової та наукової діяльності

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікація, списування, хабарництво. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності згідно нормативних документів.

Студент зобов'язаний систематично відвідувати усі види занять дисципліни, приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, дбайливо та охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників, фантомів тощо).

Здобувачу вищої освіти забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття;

пропускати заняття без поважних причин;

протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;

займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

Систематичне відвідування усіх видів навчальних занять є обов'язковим.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» – це обов'язкова освітня компонента, що надає змогу здобувачам вищої освіти оволодіти в клініці певними стоматологічними маніпуляціями, що використовуються при лікуванні пацієнтів із травматичними ураженнями щелепно-лицевої ділянки. Здобувачі вищої освіти мають можливість ознайомитись з організацією і роботою хірургічного стоматологічного поліклінічного відділення та стаціонарного відділення щелепно-

лицевої хірургії, оформленням відповідної медичної документації. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використовують у процесі лікування стоматологічних пацієнтів хірургічного профілю.

Предметом вивчення *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* є поглиблення теоретичних знань та отримання практичного досвіду в наступних сферах:

Діагностики: встановлення діагнозу та проведення диференційної діагностики захворювань та станів щелепно-лицьової ділянки, що потребують хірургічного втручання;

Лікування: освоєння методики лікування травматичних ушкоджень щелепно-лицьової ділянки.

Практичних навичок: відпрацювання стандартних хірургічних маніпуляцій при травматичних ушкодженнях ЩЛД із використанням сучасного хірургічного інструментарію та апаратів.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» – ґрунтуються на попередньому проходженні студентами клінічного навчання (навчальна практика) 3-й курс; а також вивченні здобувачами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології, пропедевтики хірургічної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами. Знання та навички, отримані студентами, будуть у подальшому застосовані ними під час проходження освітньої компоненти *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*.

Мета та завдання навчальної дисципліни: *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*

Метою проведення освітньої компоненти *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* є оволодіння методиками діагностики та лікування пацієнтів з травмами ЩЛД, формами організації праці в стоматологічних закладах, формування на основі отриманих знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень на прийомі пацієнтів, виконання певних стоматологічних маніпуляцій, які використовуються при лікуванні пацієнтів з травматичними ураженнями щелепно-

лицевої ділянки для подальшого застосування в клініці хірургічної стоматології. Мета полягає у закріпленні практичних навичок у межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Основними завданнями є

Оволодіти знаннями та навичками комплексного обстеження пацієнта з хірургічною патологією щелепно-лицевої ділянки.

Вміти скласти схему обстеження пацієнтів із травмами ЩЛД з використанням сучасних додаткових методів дослідження.

Розуміти особливості анатомії щелепно-лицевої ділянки, що впливають на перебіг раньового процесу.

Вміти провести різні варіанти знеболення в клініці хірургічної стоматології на амбулаторному прийомі та в умовах щелепно-лицевого стаціонару.

Систематизувати основні принципи лікування пацієнтів із травмами м'яких тканин та кісток ЩЛД, а також заходи з профілактики ускладнень, що виникають на етапах лікування в умовах амбулаторного та стаціонарного прийому.

Ознайомитись та відпрацювати основні методики хірургічних маніпуляцій, що застосовуються в лікуванні пацієнтів із травмами м'яких тканин та кісток ЩЛД.

Знати клінічні ознаки невідкладних станів, що виникають при травмах ЩЛД, та вміти надавати допомогу при них.

Вміти проводити заходи первинної та вторинної профілактики найбільш поширених безпосередніх, ранніх та пізніх ускладнень, що виникають при травмах ЩЛД.

Знати звітну документацію хірурга-стоматолога.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю “Стоматологія” у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛД.

Програмні результати навчання:

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).
19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).
23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).
24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі

стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни

по завершенню вивчення дисципліни *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* здобувачі вищої освіти повинні

знати:

1. Методи обстеження пацієнтів із травмою ЩЛД в клініці хірургічної стоматології – етапи, основні та додаткові методи обстеження;
2. Використовуючи знання про людину, її органи та системи, аналізуючи дані анамнезу захворювання пацієнта та результати основних та додаткових досліджень знати провідні клінічні симптоми та синдроми захворювань щелепно-лицевої ділянки хірургічного профілю,
3. Особливості обстеження скронево-нижньощелепного суглобу при травмі;
4. Показання до операції видалення зуба, що знаходиться в лінії перелому.
5. Місцеве провідникове знеболення для верхньої та нижньої щелепи.
6. Ускладнення безпосередні, ранні та пізні при проведенні знеболення та операції видалення зуба.
7. Роль і завдання лікаря-стоматолога в системі надання спеціалізованої допомоги хворим з травмами ЩЛД.
8. Фонові захворювання, які впливають на гоєння тканин.
9. Причини травматизму, його профілактика, статистика пошкоджень ЩЛД мирного та військового часу. Їх класифікація.
10. Переломи кісток лицевого черепа.
11. Лікування переломів нижньої щелепи та середньої зони обличчя.
12. Ізольовані переломи виличної кістки і дуги, вилицевого комплексу.
13. Ізольовані переломи кісток і хрящів носа.
14. Регенерація кісткової тканини.
15. Поєднані ушкодження ЩЛД.
16. Базові питання надання допомоги пораненим на полі бою за ТССС (Tactical Combat Casualty Care).
17. Клінічні прояви та надання допомоги при кровотечі, асфіксії, шоці.
18. Вогнепальні рани м'яких тканин обличчя, кісток лицевого скелету.
19. Ускладнення вогнепальних поранень ЩЛД, їх запобігання і лікування.
20. Термічні, хімічні, радіаційні та комбіновані ушкодження тканин ЩЛД.

вміти:

1. Провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних).

2. Інтерпретувати результати рентгенографії та комп'ютерної томографії при травматичних ушкодженнях зубів, вивихах скронево-нижньощелепного суглобу, переломах кісток лицевого скелета.
3. Запропонувати план хірургічного лікування.
4. Провести місцеве провідникове знеболення для верхньої та нижньої щелепи.
5. Провести операцію видалення зуба, що знаходиться в лінії перелому.
6. Перерахувати та зробити на муляжі м'які пов'язки, які використовуються при пошкодженні м'яких тканин ЩЛД.
7. Виготовити гладку шину скобу та визначити показання до її застосування.
8. Виготовити шину з зачіпними гачками та визначити показання до її застосування.
9. Виготовити шину з розпірковим згином та визначити показання до її застосування.
10. Виготовити шину з похилою площиною та визначити показання до її застосування.
11. Накласти шину Тігерштедта, Порта, Вебера, Ванкевич.
12. Накласти різні види швів на фантомі «штучна шкіра» та «штучна слизова порожнини рота».
13. Накласти кістковий дротовий шов: простий, хрестоподібний, зірчастий.
14. Провести прямий остеосинтез за допомогою мініпластин на фантомі.
15. Провести непрямий остеосинтез за допомогою апаратної фіксації уламків.
16. Запропонувати фізіотерапевтичні заходи для реабілітації пацієнтів з травмою ШЛД.
17. Надати допомогу хворому при зомлінні, колапсі, шоку.
18. Надати допомогу хворому при набряку Квінке, анафілактичному шоку.
19. Провести штучне дихання та непрямий масаж серця.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план семінарських занять за модулем із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

**Тематичний план практичних занять за Модулем 2 «Клінічне навчання
(навчальна практика) з хірургічної стоматології»
4 курс, 8 семестр**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Обстеження пацієнта в клініці хірургічної стоматології та ЦЛХ <i>Асептика та антисептика в практиці хірурга-стоматолога та щелепно-лицевого хірурга. Основні принципи організації роботи стоматологічного хірургічного кабінету та щелепно-лицевого стаціонару. Методи обстеження постраждалих з травмою щелепно-лицевої локалізації. Особливості обстеження пацієнтів із ушкодженнями м'яких тканин, травмами зубів, переломами альвеолярного відростку, пошкодження нижньої щелепи та середньої зони обличчя. Об'єм і обсяг допомоги пораненим, етапи медичної евакуації та медичне сортування.</i>	2
2	Інтерпретація даних додаткових методів обстеження <i>Структурна діагностика (рентгенологічні дослідження, комп'ютерна томографія, магніторезонансна томографія), ультразвукові дослідження, ендоскопія). Функціональна діагностика (електрокардіографія, електроенцефалографія, електроміографія). Лабораторна діагностика (зміни клітинного і хімічного складу біорідин та інших біоматеріалів).</i>	2
3	Провідникове знеболення для нижньої щелепи <i>Вимоги, яким повинні відповідати анестетики для місцевого знеболення. Групи сучасних анестетиків, їх максимальні дози. Ментальна анестезія: Мандибулярна анестезія. Торусальна анестезія. Надання допомоги хворому при виникненні ускладнення.</i>	2
4	Провідникове знеболення для верхньої щелепи <i>Туберальна анестезія. Інфраорбітальна анестезія. Ріzscheва та піднебінна анестезії. Місцеві ускладнення при виконанні інфраорбітальної та туберальної анестезій, причини їх виникнення. Запобіжні заходи. Надання допомоги хворому при виникненні ускладнень.</i>	2
5	Загальне знеболення та седація <i>Показання та протипоказання до загального знеболення. Підготовка хворого до проведення наркозу. Переваги та недоліки видів наркозу. Сучасні класифікації</i>	2

	<i>анестезіологічних ризиків. Фармакологічні препарати, які застосовуються для інгальційного та неінгальційного наркозів. Їх особливості. Стадії наркозу. Особливості проведення наркозу в стоматології, щелепно-лицевій хірургії. Премедикація. Нейролептанальгезія</i>	
6	Накладання м'яких пов'язок: тім'яно-підборідна, шапочка Гіппократа, «вуздечка», з підручних матеріалів тощо <i>Мета проведення тимчасової іммобілізації при ушкодженнях кісток лицевого черепа. Індивідуальна тимчасова іммобілізація при ушкодженнях кісток лицевого черепа.</i>	2
7	Накладання засобів для транспортної іммобілізації: шина-праща Ентіна, пов'язка Померанцевої-Урбанської тощо <i>Мета проведення тимчасової іммобілізації при ушкодженнях кісток лицевого черепа. Стандартна тимчасова іммобілізація при ушкодженнях кісток лицевого черепа.</i>	2
8	Накладання швів м'яких тканин: вузловий, П-подібний, інтрадермальний. Способи в'язання вузлів: морський, дамський тощо <i>Сучасний шовний матеріал та інструментарій для накладання швів. Показання до застосування різних видів швів.</i>	2
9	Накладання швів на м'які тканини за наявності дефектів тканин <i>Сучасний шовний матеріал та інструментарій для накладання швів. Особливості накладання швів. Особливості накладання швів за наявності дефектів тканин.</i>	2
10	Накладання кісткового дротового шва: простий, хрестоподібний, зірчастий тощо <i>Способи фіксації за допомогою дротяних швів. Показання та протипоказання. Особливості проведення.</i>	2
11	Поняття про проведення прямого та непрямого остеосинтезу <i>Остеосинтез: показання, протипоказання, види остеосинтезу, особливості знеболення при проведенні остеосинтезу</i>	2
12	Поняття про проведення апаратної фіксації уламків <i>Апаратні методи фіксації. Показання до використання компресійних та компресійно-дистракційних апаратів.</i>	2
13	Надання допомоги при асфіксіях <i>Визначення асфіксії, класифікація асфіксій та їх характеристика. Особливості надання першої допомоги при різних видах асфіксій. Техніка конікотомії.</i>	2
14	Надання допомоги при кровотечах: капілярних, артеріальних, венозних, паренхіматозних	2

	<i>Визначення кровотечі, класифікація кровотеч та їх характеристика. Клінічна картина гострої крововтрати; адаптаційні та компенсаторні механізми при крововтраті. Особливості надання першої допомоги при різних видах зовнішніх кровотеч. Сучасні кровостинні засоби. Показання до застосування та техніка використання місцевих контактних гемостатичних препаратів. Методика виконання пальцевого притиснення артерій та компресійної пов'язки.</i>	
15	Накладання шин Тігерштедта, Порта, Вебера, Ванкевич <i>Консервативні методи лікування переломів щелепових кісток. Переваги та недоліки. Показання та протипоказання до консервативних методів лікування переломів щелеп. Види шин за способом фіксації. Види шин за методом виготовлення. Знеболення при проведенні шинування. Фактори, які ускладнюють консолидацію кісткових фрагментів (рани м'яких тканин, зуби в лінії перелому, вільнолежачі кісткові фрагменти тощо). Доглад за порожниною рота після консервативної репозиції та фіксації фрагментів. Терміни постійної іммобілізації. Медикаментозне лікування.</i>	2
16	ПМК	2
	Разом	32

**Самостійна робота для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти стоматологічного факультету під час вивчення Модулю 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»
4 курс, 8 семестр**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та відпрацювання практичних навиків	15
2	Самостійне опрацювання тем, що не увійшли до плану аудиторної роботи:	
2.1	Цифровий протокол в хірургічній стоматології (комп'ютерна томографія, CAD-CAM-технології, хірургічні навігаційні шаблони тощо)	3
2.2	Надання допомоги при раптових загальних критичних змінах в організмі, що загрожують життю пацієнта.	2
2.3	Патогенез і принципи лікування вогнепальних поранень щелепно-лицевої ділянки в умовах багатопрофільного	2

	медичного закладу	
2.4	Фізична реабілітація пацієнтів із травмами ЩЛД.	2
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Разом	28

Індивідуальні завдання:

1. Заповнення медичної документації.
2. Санітарно-просвітницька робота студента.
3. Написання рефератів за темами:

«Можливості цифрових методів дослідження та планування лікування в хірургічній та щелепно-лицевій хірургії»,

«Сучасний погляд на лікування пацієнтів із пошкодженням м'яких тканин та кісток лицевого скелету»,

«Поняття про політравму, алгоритм діагностики, невідкладної допомоги та лікування»,

«Медикаментозна терапія при пошкодженнях м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки та кісток лицевого скелету»,

«Основи тактичної медицини за протоколом домедичної допомоги ТССС (Tactical Combat Casualty Care) для поранених на полі бою»,

«Актуальні питання реабілітації пацієнтів з вогнепальними та мінно-вибуховими травмами ЩЛД».

Тему реферату студент може вибрати самостійно. Реферат необхідно оформлювати згідно структури.

Структура реферату:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- суть реферату (основна частина);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

Перелік теоретичних питань та практичних завдань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю

Перелік теоретичних питань

1. Організація і оснащення хірургічного відділення в стоматологічній поліклініці та стаціонарі.
2. Організація роботи лікаря-стоматолога на хірургічному прийомі в поліклініці. Звітно-облікова документація.

3. Організація роботи лікаря-стоматолога на хірургічному прийомі в стаціонарі. Звітно-облікова документація.
4. Принципи асептики та антисептики в практиці лікаря-хірурга-стоматолога.
5. Правила заповнення амбулаторної картки хірургічного хворого. Її значення як юридичного та науково-медичного документа.
6. Особливості оформлення історії хвороби в стаціонарі щелепно-лицевої хірургії. Її значення як юридичного та науково-медичного документа.
7. Особливості обстеження пацієнта з невогнепальним та вогнепальним пошкодженням ЩЛД.
8. Алгоритм дій хірурга стоматолога при травматичних пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки в амбулаторних умовах. Виписування направлень на госпіталізацію та консультацію до суміжних спеціалістів.
9. Види знеболення в амбулаторній стоматологічній практиці та в умовах щелепно-лицевого стаціонару.
10. Актуальні питання загального знеболення та седації. Премедикація при амбулаторних стоматологічних операціях, її обґрунтування.
11. Показання та протипоказання до проведення місцевого знеболення в щелепно-лицевій ділянці.
12. Вибір знеболення та підготовка хворих до операцій в щелепно-лицевій області при супутніх патологіях (хвороби серця, легень, печінки та нирок, ендокринної системи) та деяких фізіологічних станах (вагітність).
13. Пролонгація дії місцевих анестетиків. Інтوکсикація адреналіном.
14. Фармакологічні препарати, які застосовуються при місцевому знеболенні в хірургічній стоматології. Загальна характеристика, показання та протипоказання до їх використання, дози. Сучасні знеболювальні засоби для місцевої анестезії, обладнання: дія, недоліки та переваги.
15. Фармакологічні препарати, які застосовуються для загального знеболення (засоби для наркозу) в хірургічній стоматології. Загальна характеристика, показання та протипоказання до їх використання, дози.
16. Особливості проведення місцевого знеболення на верхній щелепі.
17. Особливості проведення місцевого знеболення на нижній щелепі.
18. Техніки місцевої анестезії при травмах ЩЛД.
19. Тимчасова іммобілізації відламків щелеп, показання та методики.
20. Види швів, що використовуються в хірургічній стоматології.
21. Методика та засоби оперативного втручання при первинній хірургічній обробці ран м'яких тканин обличчя.
22. Постійна іммобілізації кісток лицевого скелету, показання та методики.
23. Переваги та недоліки ортопедичних та хірургічних методів фіксації відламків у ЩЛД.
24. Безпосередні та ранні ускладнення травм ЩЛД.

25. Види кровотеч, тимчасові та постійні методики зупинки кровотеч.
26. Види асфіксії, надання допомоги при різних причинах її виникнення.
27. ЛФК і фізіотерапія при лікуванні поранених в щелепно-лицеву ділянку. Догляд за пораненими в ділянку обличчя і шиї. Способи годування. Види дієт.
28. Основи тактичної медицини за протоколом домедичної допомоги ТССС (Tactical Combat Casualty Care).

Перелік практичних навичок

1. Продемонструйте мандибулярну анестезію аподактильним способом.
2. Продемонструйте мандибулярну анестезію пальцевим способом.
3. Продемонструйте туберальну анестезію позаротовим методом.
4. Продемонструйте туберальну анестезію внутрішньоротовим методом.
5. Продемонструйте піднебінну анестезію.
6. Продемонструйте термінальну анестезію для знеболення середніх верхніх альвеолярних нервів.
7. Продемонструйте різцеву анестезію на верхній щелепі позаротовим способом.
8. Продемонструйте різцеву анестезію на верхній щелепі внутрішньоротовим способом.
9. Продемонструйте інфраорбітальну анестезію позаротовим методом.
10. Продемонструйте провідникову інфраорбітальну анестезію внутрішньоротовим методом.
11. Продемонструйте термінальну анестезію за Вишневським.
12. Продемонструйте провідникову анестезію II та III гілок трійчастого нерву у підскроневої ямці способом повзучого інфільтрату за Вишневським.
13. Продемонструйте анестезію біля овального отвору підскроневим шляхом.
14. Продемонструйте анестезію верхньощелепного нерву підвилично-крилоподібним шляхом за С.М. Вайсблатом.
15. Продемонструйте анестезію за Берше-Дубовим.
16. Продемонструйте анестезію за Вейсбремом.
17. Продемонструйте виконання анестезії щічного нерву.
18. Продемонструйте різцеву анестезію на нижній щелепі.
19. Продемонструйте анестезію біля ментального отвору внутрішньоротовим методом.
20. Продемонструйте анестезію біля ментального отвору позаротовим методом.
21. Продемонструйте виконання анестезії при переломі кута нижньої щелепи.
22. Продемонструйте анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор I (нижній тип).
23. Продемонструйте анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор II (середній тип).
24. Продемонструйте анестезію при переломі верхніх щелеп за Ле Фор III (верхній тип).

25. Продемонструйте етапи виготовлення гладкої шини-скоби за С.С.Тігерштедтом
26. Продемонструйте анестезію для репозиції відламків виличної кістки та виличної дуги.
27. Продемонструйте виконання анестезії при глибокій флегмоні скроневої ділянки.
28. Продемонструйте етапи репозиції та фіксації відламків при переломах виличної кістки та дуги позаротовим доступом за Лімбергом.
29. Продемонструйте тимчасову іммобілізацію відламків верхніх щелеп
30. Продемонструйте послідовність виконання лікувальних заходів при стенотичній асфіксії у пораненого в щелепно-лицеву ділянку.
31. Продемонструйте етапи репозиції, фіксації та іммобілізації кісткових уламків нижньої щелепи при наявності зубу в щілини перелому.
32. Продемонструйте послідовність репозиції та фіксації кісткових уламків нижньої щелепи за допомогою апарату Рудька.
33. Продемонструйте послідовність виконання постійної іммобілізації відламків верхніх щелеп за Фальтіним-Адамсом.
34. Продемонструйте методику вправлення переднього вивиху нижньої щелепи.
35. Продемонструйте послідовність накладання шин Васильєва.
36. Продемонструйте послідовність виготовлення та накладання шини з опірною площиною.
37. Продемонструйте етапи виготовлення та накладання шини з похилою площиною.
38. Продемонструйте послідовність виготовлення та накладання шини з розпірковим вигином.
39. Продемонструйте етапи виготовлення та накладання двощелепної шини з зачіпними гачками.
40. Продемонструйте накладання м'яких пов'язок: тім'яно-підборідна, шапочка Гіппократа, «вуздечка», з підручних матеріалів.
41. Продемонструйте накладання засобів для транспортної іммобілізації: шина-праща Ентіна, пов'язка Померанцевої-Урбанської тощо.
42. Продемонструйте накладання швів м'яких тканин: вузловий, П-подібний, інтрадермальний.
43. Продемонструйте накладання швів на м'які тканини за наявності дефектів тканин.
44. Продемонструйте накладання кісткового дротового шва: простий, хрестоподібний, зірчастий тощо.
45. Продемонструйте надання допомоги при асфіксіях
46. Продемонструйте надання допомоги при кровотечах: капілярних, артеріальних, венозних, паренхіматозних.

47. Продемонструйте етапи проведення прямого та непрямого остеосинтезу
48. Продемонструйте техніку вправлення гострого переднього двобічного вивиху нижньої щелепи.
49. Продемонструйте послідовність дій лікаря при вправленні застарілого переднього вивиху нижньої щелепи.

Методи навчання

- **вербальні** (пояснення, розповіді, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження та клінічні розбори, демонстрація виконання окремих маніпуляцій на фантомах та пацієнтах на амбулаторному прийомі хірурга-стоматолога, перев'язувальній та операційній щелепно-лицевого стаціонару);
- **практичні** (прийом пацієнтів, заповнення медичної документації, проведення хірургічних маніпуляцій);
- **дослідницький** (організація викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань);
- **методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (практичні заняття, контрольні індивідуальні завдання, робота в клініці);
- **тематичні дискусії;**
- **аналіз конкретних ситуацій** (кейс-метод);
- **імітаційні завдання.**

Форми та методи оцінювання

Методи контролю

- усний контроль,
- письмовий контроль,
- тестовий контроль,
- практична перевірка,
- методи самоконтролю і самооцінки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Згідно навчального плану *«Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* проводиться у VIII семестрі.

До захисту підсумкового модульного контролю допускається студент, який на 100% виконав необхідну кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі.

Під час ПМК студент повинен представити:

- текстовий та цифровий звіт про проходження клінічного навчання з хірургічної стоматології;
- медичні карти прийнятих стоматологічних пацієнтів (не менше 7).

Клінічне навчання з хірургічної стоматології передбачає опанування студентами під керівництвом викладача практичних навичок згідно освітньо-професійної програми підготовки фахівців (ОПП) та Стандарту Стоматологія.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування тощо. Одним із видів діяльності студентів та контролю його є ведення медичної документації.

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1.

*Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в
Полтавський державний медичний університет*

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Проведення підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу Модуля 2 *«Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* і проводиться на останньому занятті модуля. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (на 100% виконали необхідну кількість практичних навичок, виклали їх у письмовій формі та надали обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту практики).

Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники, визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому ПМК науково-педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна

кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним відповідає 50 балам. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Питання (завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на ПМК, сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання охоплюють найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. Обов'язково на ПМК винесені питання, з тем, які визначені на самостійне вивчення в межах модуля.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно». Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з поточної успішності студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Таблиця 2.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		

2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	Е	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	Д	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	С	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	В	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини незарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів.

Причини незарахування можуть бути наступні: а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски з клінічного навчання. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»; б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»; в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК». Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

Викладачами кафедри розроблено, розглянуто та затверджено на кафедральному засіданні:

1. Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Тематичні плани практичних занять.

3. Навчальні презентації та відеофільми.

4. Фантоми з необхідними розхідними матеріалами.

Рекомендована література

Базова

1. Виробнича практика з хірургічної стоматології / О. Іваницька, К. Локес, Д. Аветіков, І. Іваницька, І. Бойко – Полтава : Дивосвіт – 2023. – 148 с..
2. Скрипников П.М., Гуржій О.В., Коломієць С.В., та ін. Хірургічна стоматологія для лікарів-інтернів: навч. посіб. 2-ге вид. Полтава: Полтавський державний медичний університет; 2024. 312 с.
3. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник Т1-Т2 / За редакцією В. О. Маланчука – К.: ЛОГОС, 2022
4. Щелепно-лицева хірургія: підручник. / О. О. Тимофєєв.-3-є вид., переробл. та доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 792 с.

Допоміжна

1. Побічна дія ліків = Side Effects of Medications : навчальний посібник у 2 т. Т. 1 / [В. М. Бобирьов , М. М. Потяженко, О. М. Беляєва та ін.; за заг. ред. В. М. Бобирьова , М. М. Потяженка]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 360 с.

2. Medicine of emergency situations: textbook / V. V. Chaplyk [et al.]. Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. – 376 p.
3. Petersons Principles of Oral and Maxillofacial Surgery (4th ed.) in 2 volumes / Ed. by Miloro M., Ghali G.E., Larsen P.E. Waite P. –Springer Nature Switzerland AG., 2022. – 2328 p.

Інформаційні ресурси

1. <https://hirstom.pdmu.edu.ua/>
2. <https://uacmfs.com/publications/books/272-khirurgichna-stomatologiya-ta-shchelepno-litseva-khirurgiya-tom-1>
3. <https://uacmfs.com/publications/books/284-khirurgichna-stomatologiya-ta-shchelepno-litseva-khirurgiya-2-tom>
4. <https://lib.pdmu.edu.ua/resource>
5. <https://archive.org/details/oopen-20.500.12657-47307/page/n3/mode/2up>
6. <https://s1.dentic.ir/book-3/145-contemporary-oral-maxillofacial-surgery.pdf>
7. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=soft+tissues+injuries>
8. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=mandible+fractures>
9. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=midface+fractures>
10. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=tooth+extraction&page=1>
11. <https://www.dec.gov.ua/mtd/travmy-shhelepno-lyczevoyi-dilyanky>
12. <https://www.slideshare.net/slideshow/a-concise-textbook-of-oral-and-maxillofacial-surgery/63300506>
13. https://www.baoms.org.uk/_userfiles/pages/files/professionals/careers_in_omfs/omfs_for_medical_students_and_allied_healthcare_professionals_1.pdf

Розробник(розробники):

Локес К.П., к.мед.н, доцент,

Іваницька О.С., к.мед.н, доцент,

Буханченко О.П., доктор філософії, асистент.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми

«Стоматологія»

« 28 » _____ серпня _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС
КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 4-Й КУРС
Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з ортопедичної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс
8 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

ортопедичної стоматології з імплантологією

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	1. Дворник Валентин Миколайович (д.мед.н., професор) 2. Кузь Гельфіра Маліківна (к.мед.н., доцент) 3. Баля Геннадій Миколайович (к.мед.н., доцент) 4. Добровольська Оксана Володимирівна (к.мед.н., доцент) 5. Добровольський Олександр Володимирович (к.мед.н., доцент) 6. Тесленко Олександра Іванівна (к.мед.н., доцент) 7. Марченко Костянтин Валентинович (к.мед.н., доцент) 8. Ілляшенко Юлія Іванівна (асистент) 9. Кіндій Віктор Данилович (к.мед.н., доцент) 10. Коваль Юрій Павлович (доктор філософії, асистент) 11. Кузь Віталій Сергійович (к.мед.н., доцент) 12. Лунькова Юліана Станіславівна (к.мед.н., асистент) 13. Мартиненко Ігор Миколайович (к.мед.н., асистент) 14. Павліш Ігор Вікторович (к.мед.н., асистент) 15. Петренко Руслан Володимирович (к.мед.н., асистент) 16. Перепелова Тетяна Василівна (к.мед.н., доцент) 17. Шеметов Олег Валентинович (к.мед.н., асистент)
Профайл викладача (викладачів)	https://ortstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 56-09-64
E-mail:	ort.stom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://www.pdmu.edu.ua/fakultets/stomat/kafedry/ortoped-stomat

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс»

Кількість кредитів / годин – 15,0 / 450 год., із них:
 Лекції (год.) – немає
 Семінарські заняття (год.) – немає
 Практичні заняття (год.) – 240
 Самостійна робота (год.) – 210
 Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 3. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60 год., із них:
 Лекції (год.) – немає
 Семінарські заняття (год.) – немає
 Практичні заняття (год.) – 32
 Самостійна робота (год.) – 28
 Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті:

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичного університеті

Положення про організацію самостійної роботи ЗВО в Полтавського державного медичного університету

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k>)

Вивчаючи навчальний предмет «Ортопедична стоматологія» ЗВО ПДМУ має право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента; безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету та бібліотекою, у порядку, передбаченому Статутом; доступ до

інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності; відзначення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі.

Вивчаючи навчальний предмет «Ортопедична стоматологія», студент Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку академії, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Студент зобов'язаний систематично відвідувати усі види занять з дисципліни

«Ортопедична стоматологія», приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях кафедри ортопедичної стоматології з імплантологією, дбайливо та охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників, книжок тощо).

Студентів академії забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття; пропускати заняття без поважних причин; протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку отримання інформації без дозволу викладача; займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

Систематичне відвідування усіх видів навчальних занять є обов'язковим.

Викладач пред'являє вимоги до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнень і т.п.); правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи,

відключення телефонів та ін.); заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали тощо).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання – (навчальна практика) 4-й курс. Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» це навчальна дисципліна, що надає змогу студентам оволодіти в клініці певними стоматологічними маніпуляціями, що використовуються при лікуванні пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів, частковими дефектами зубних рядів, повною відсутністю зубів на нижній та верхній щелепі, травмами, уродженими та набутими дефектами щелепно-лищевої ділянки. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використають у процесі лікування стоматологічних пацієнтів ортопедичного профілю. Здобувачі освіти знайомляться з організацією та роботою ортопедичного відділення, оформленням відповідної документації. Робоча програма розрахована також на студентів з нормативним терміном навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни **«Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»** клініка та протезування пацієнтів з дефектами коронкової частини окремих зубів,

- клініка та протезування пацієнтів з частковими дефектами зубних рядів,
- клініка та протезування при повній втраті зубів,
- суцільнолите бюгельне часткове знімне протезування,
- щелепно-лицева ортопедія,
- щелепно-лицеве протезування.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити (знання та навички, якими повинен володіти студент, щоб приступити до вивчення дисципліни, або перелік попередньо прослуханих дисциплін).

1. *Анатомія людини* - анатомічна будова органів та тканин зубо-щелепного апарату людини
2. *Пропедевтика ортопедичної стоматології* – основні стоматологічні інструменти та зуботехнічні прилади, правила роботи з ними; знання функціональної анатомії та методів дослідження органів зубо-щелепного апарату.
3. *Патоморфологія* - вивчення макро-мікроскопічних та молекулярно-ультраструктурних змін організму людини при розвитку різноманітних захворювань.

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни).

1. *Ортопедична стоматологія* – діагностика, диференційна діагностика, вибір методу лікування та його проведення у пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів.
2. *Ортопедична стоматологія, в тому числі імплантологія*- діагностика,

диференційна діагностика, вибір методу лікування та його проведення у пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів, травмами, уродженими та набутими дефектами щелепно-лицевої ділянки, різними патологічними станами (надмірне стирання твердих тканин зубів, вторинні деформації зубних рядів, захворювання скронево-нижньощелепного суглоба, захворювання тканин пародонта, протезування з опорою на імплантатах).

3. *Хірургічна стоматологія* – вибір методу знеболення та його проведення при препаруванні зубів.

Міждисциплінарні зв'язки

Відповідно до навчального плану проходження виробничої лікарської практики на 4 курсі передбачено тоді, коли студентом набуті знання з основних клінічних дисциплін (терапевтична стоматологія, ортопедична стоматологія, хірургічна стоматологія, фармакологія), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади продовження подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – терапевтичної стоматології, ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»

1.1. Метою проведення виробничої стоматологічної практики є оволодіння формами організації праці в стоматологічних закладах, методиками діагностики та лікування пацієнтів, формування на основі отриманих знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень на стоматологічному прийомі, виконання певних стоматологічних маніпуляцій, які використовуються при лікуванні пацієнтів з дефектами коронкової частини окремих зубів, з частковими дефектами зубних рядів, повною відсутністю зубів на нижній та верхній щелепі, з травмами, уродженими та набутими дефектами щелепно-лицевої ділянки для можливості їх подальшого застосування в клініці ортопедичної стоматології.

Мета полягає у закріпленні практичних навичок, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія». Виробнича практика здобувачів освіти стоматологічних факультетів – це послідовне продовження навчального процесу.

1.2. Основними завданнями навчальної «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» Обстеження пацієнтів в клініці ортопедичної стоматології.

- Знання функціональної анатомії та клінічної біомеханіки зубощелепного апарату.
- Знеболення в клініці ортопедичної стоматології. Невідкладні стани.
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення штучних коронок.
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення мостоподібних протезів.

- Знання загальної характеристики та вибору конструкції часткових знімних протезів.
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення часткових знімних пластинкових протезів
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення бюгельних протезів та протезів з литим металевим базисом.
- Аналіз анатомо-фізіологічних особливостей протезного поля після повної втрати зубів.
- Аналіз стану слизової оболонки протезного ложа у осіб з повною втратою зубів.
- Визначення центрального співвідношення щелеп при протезуванні осіб з частковою та повною втратою зубів.
- Розуміння клініко-лабораторних етапів виготовлення повних знімних протезів.
- Адаптація до знімних протезів. Вплив протезів на тканини порожнини рота.
- Проведення клінічного обстеження пацієнтів з травмами щелепно-лицевої ділянки.
- Вміння надавати ортопедичну допомогу пацієнтам з посттравматичними ускладненнями (тугорухомість відламків, контрактура, несправжній суглоб, фрагменти, що неправильно зрослися).
- Оформлення звітної документації ортопеда-стоматолога.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

- загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальні (фахові, предметні):

- СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
- СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
- СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
- СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
- СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Результати навчання для дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»

- ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).
- ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
- ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (засписком 2.1).

ПРН6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

По завершенню вивчення **навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»** студенти повинні **знати:**

- як проводиться обстеження пацієнтів в ортопедичній стоматології - етапи, основні та додаткові методи обстеження;
- як проводиться обстеження скронево-нижньощелепного суглобу (основні та додаткові методи);
- як проводиться обстеження жувальних м'язів (основні та додаткові методи);

- як проводиться обстеження слизової оболонки порожнини рота. Рухомість та піддатливість слизової оболонки, класифікація за Supple;
- як проводиться обстеження зубів та зубних рядів (основні та додаткові методи). Класифікація дефектів зубних рядів за Кеннеді;
- як проводиться обстеження тканин пародонту (основні та додаткові методи);
- рентгенологічні методи обстеження в ортопедичній стоматології;
- методики запису рухів нижньої щелепи;
- як проводиться електроміографія;
- як проводиться оцінка оклюзійних співвідношень зубних рядів. Оклюзіографія. Електронний аналіз оклюзії Т-Скан;
- як проводиться оцінка жувальної ефективності (статичні та динамічні методи);
- види знеболення в амбулаторній стоматологічній практиці. Показання до виконання місцевого знеболення в ортопедичній стоматології;
- як проводиться обстеження пацієнта з повною відсутністю зубів;
- як планувати додаткове обстеження пацієнта з повною відсутністю зубів;
- визначати тактику лікування пацієнта з повною відсутністю зубів в клініці ортопедичної стоматології;
- знати методики отримання функціональних відбитків;
- засвоїти етапи визначення та фіксації центрального співвідношення щелеп при повній втраті зубів;
- засвоїти методику визначення центрального співвідношення щелеп за Ефроном, Гельфандом, Кацем в модифікації Шилової-Мірошніченко;
- знати функціональну анатомію компонентів жувального апарату та топографію м'язів, що приймають основну участь при рухах нижньої щелепи;
- засвоїти основні положення сферичної та суглобової теорій артикуляції;
- знати принципи роботи з артикулятором при протезуванні пацієнтів з повною відсутністю зубів;
- показання та протипоказання до застосування бюгельних протезів;
- мету та задачі паралелометрії;
- методи проведення паралелометрії;
- роль щелепно-лицевої ортопедії в наданні медичної допомоги пацієнтам з дефектами та деформаціями щелеп та обличчя, що виникли після травм, операцій, та перенесених захворювань;
- класифікації переломів щелеп та механізм зміщення відламків при переломах щелеп;
- принципи організації стоматологічної допомоги при надзвичайних станах.

вміти:

- провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних);
- запропонувати план ортопедичного лікування;
- запропонувати план підготовки порожнини рота пацієнта до протезування;
- виконати знеболення при препаруванні зубів;
- виконати ретракцію ясен;
- препарування зубів під штамповану металеву коронку;

- препарування зубів під суцільнолиту металеву та комбіновану коронку;
- отримати анатомічний відбиток для виготовлення суцільнолитих незнімних конструкцій;
- отримати анатомічний відбиток з нижньої та верхньої щелеп для виготовлення часткових знімних протезів;
- визначити та фіксувати центральне співвідношення щелеп при 2,3 групах дефектів за допомогою воскових шаблонів;
- виконувати припасування жорстких індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи;
- демонструвати отримання функціональних відбитків;
- порівнювати різні види артикуляторів;
- вміти проводити гіпсування моделей в оклюдаторі та артикуляторі;
- виконувати реєстрацію рухів нижньої щелепи;
- проводити порівняльну характеристику часткових знімних та бюгельних протезів;
- аналізувати вибір опорних зубів;
- вміти отримувати робочі відбитки;
- вміти виготовляти діагностичні моделі;
- вміти проводити паралелометрію;
- проводити клінічне обстеження пацієнтів з переломами щелеп;
- проводити диференціальну діагностику між переломами щелеп різної локалізації;
- надавати ортопедичну допомогу пацієнтам з посттравматичними ускладненнями (тугорухомість відламків, контрактура, несправжній суглоб, фрагменти, що неправильно зрослися);
- накладати транспортні шини та проводити лігатурне зв'язування зубів.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.Обстежити пацієнта з повною відсутністю зубів в клініці ортопедичної стоматології . Проаналізувати додаткові (спеціальні) методи обстеження.	2
2	Тема 2. Отримати анатомічні відбитки з беззубих щелеп.	2
3	Тема 3. Припасовка індивідуальних ложок на верхній та нижній щелепі. Функціональні проби за Гербстом, Бояновим.	2
4	Тема 4.Отримання функціонального відбитку в залежності від ступеня тиску на слизову оболонку протезного ложа та способу оформлення країв відбитку.	2
5	Тема 5.Визначити центральне співвідношення щелеп при дефектах зубних рядів IV групи.	2
	Тема 6. Зафіксувати положення верхньої щелепи за допомогою лицевої дуги. Провести загіпсовку моделей щелеп в артикулятор.	2
	Тема 7. Провести налаштування індивідуальних параметрів в артикуляторі. Охарактеризувати лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів.	2
	Тема 8. Перевірити конструкцію знімного пластинкового протеза. Можливі помилки у визначенні висоти центрального співвідношення щелеп, методи їх усунення. Можливі помилки при визначенні центрального співвідношення щелеп, методи їх усунення. Оцінка якості виготовленого знімного пластинкового протеза. Перевірка фіксації і стабілізації протеза	2
	Тема 9. Провести корекція базису протеза та оклюзійних взаємовідносин зубних рядів. Механізм звикання до знімних пластинкових протезів. Причини поломки знімних пластинкових протезів. Методи їх лагодження. Перебазування протезів.	2
	Тема 10. Отримання повного анатомічного відбитку з верхньої та нижньої щелепи з зубами альгінатною масою, силіконовою масою.	2
	Тема 11. Накресліть конструкцію бюгельного протезу на верхню щелепу при 1,2,3,4 класі дефектів зубних рядів за Кенеді.	2
	Тема 12. Проведення паралелометрії. Мета, завдання. Способи проведення паралелометрії. Вибір опорних зубів. Планування виду кламера.	2
	Тема 13. Визначення способів фіксації бюгельних протезів. Кламери, атакмени, телескопічне кріплення, балкова система.	2

	Тема 14. Визначення центральною оклюзії при 1,2,3 групі дефектів зубних рядів за А.І.Бетельманом.	2
	Тема 15. Підготувати пацієнта для одержання відбитка обличчя. Отримати відбиток обличчя. Відлити маску обличчя.	2
	16.ПМК. Контроль практичних навичок за модулем.	2
	Разом за модулем 3. Згідно з робочою програмою	32

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять	24
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю за Модулем 3 «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»	4
	Всього	28

Індивідуальні завдання:

Індивідуальні завдання

1. Заповнення медичної документації (форми №043/0 – медична карта стоматологічного хворого (додаток 2), №037-1/о – листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога ортопеда (додаток 3)).

2. Санітарно-просвітницька робота студента за планом відділення.

Теми санітарно-просвітницьких бесід:

1. Підготовка порожнини рота до протезування.
2. Показання до незнімних зубних протезів.
3. Показання до знімних зубних протезів.
4. Догляд за знімними протезами.
5. Адаптація до зубних протезів.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

1. Послідовність обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології. Амбулаторна картка ортопедичного хворого. Значення її як юридичного та науково-медичного документу.
2. Види знеболення в амбулаторній стоматологічній практиці. Показання до виконання місцевого знеболення в ортопедичній стоматології.
3. Етіологія дефектів коронкової частини зубів. Класифікації дефектів, індекс руйнування оклюзійної поверхні зуба (ІРОПЗ) за Мілікевичем. Види ортопедичних конструкцій для заміщення дефектів коронкової частини зубів, показання до виготовлення штучних коронок.

4. Мостоподібні протези –показання, класифікації, матеріали і методи виготовлення. Особливості препарування опорних зубів. Порівняльна характеристика суцільнолитих та штамповано-паяних конструкцій.
5. Біомеханіка мостоподібних протезів, конструктивні особливості, види опорних елементів. Взаємовідношення проміжної частини до альвеолярного відростка.
6. Анатомо-фізіологічні особливості протезного поля після повної втрати зубів.
7. Види атрофії щелеп. Фактори, що викликають атрофію щелеп та їх клінічне значення.
8. Урахування стану слизової оболонки при протезуванні беззубих хворих.
9. Обґрунтування конструкції повного знімного протезу в залежності від клінічних умов порожнини рота.
10. Види відбитків, що застосовуються для виготовлення повних знімних протезів, та їх характеристика.
11. Сучасні методи виготовлення індивідуальних ложок.
12. Особливості вибору матеріалу та методики отримання функціональних відбитків в залежності від клінічної ситуації.
13. Властивості відбиткових матеріалів для отримання функціональних відбитків.
14. Клінічне значення протезного поля та протезного ложа.
15. Принципові відмінності в отриманні функціональних відбитків за Ф.Герbstом та за Б.Баяновим.
16. Дайте характеристику різних видів оклюзії.
17. Порівняльна характеристика різних видів артикуляторів.
18. Криві Шпее та Уілсона. Значення для конструювання штучних зубних рядів.
19. Основні положення сферичної теорії артикуляції та її практичне значення.
20. Класифікація дефектів зубних рядів для визначення центральної оклюзії за А.І. Бетельманом. Методика визначення центральної оклюзії при IV групі дефектів.
21. Переваги та недоліки різних методів визначення центрального співвідношення щелеп.
22. Показання до застосування різних методів центрального співвідношення щелеп при повній втраті зубів.
23. Порівняльна характеристика різних методів визначення центрального співвідношення щелеп при повній відсутності зубів.
24. Практичне значення визначення центрального співвідношення щелеп при повній втраті зубів.
25. Фактори, що забезпечують фіксацію та стабілізацію повних знімних протезів.
26. Сучасні методи фіксації протезів при повній втраті зубів.
27. Принципи анатомічної постановки штучних зубів.
28. Анатомічні орієнтири для постановки штучних зубів на верхній та нижній щелепах.
29. Порівняльна характеристика різних методик постановки штучних зубів.
30. Що є спільного і в чому полягають відмінності в постановці штучних зубів за М.Є. Васильєвим та за Г.П. Коником.

31. Послідовність виконання дій при перевірці конструкції повного знімного протезу, правильності визначення центральної оклюзії та постановки штучних зубів.
32. Позаротові та внутрішньоротові ознаки неправильного визначення центральної оклюзії у вертикальній площині.
33. Позаротові та внутрішньоротові ознаки неправильного визначення центральної оклюзії в сагітальній площині.
34. Позаротові та внутрішньоротові ознаки неправильного визначення центральної оклюзії в трансверзальній площині.
35. Виявлення та усунення лабораторних помилок при перевірці конструкції повних знімних протезів.
36. Клінічні помилки при перевірці повних знімних протезів.
37. Межі повних знімних протезів на верхній та нижній щелепах в залежності від клінічної картини в порожнині рота.
38. Особливості постановки зубів при різних видах прикусу.
39. Особливості протезування повними знімними протезами в залежності від клінічної картини в порожнині рота.
40. Послідовність етапів виконання маніпуляцій при корекції повних знімних протезів.
41. Вплив знімного протезування на тканини протезного ложа та організм в цілому.
42. Порівняльна характеристика механізмів звикання за різними авторами.
43. Вплив психо-емоційного стану пацієнтів на звикання до протезів.
44. Особливості протезування пацієнтів з повною відсутністю зубів при наявності системних захворювань.
45. Вплив матеріалів для виготовлення повних знімних протезів на тканини протезного ложа та організм в цілому.
46. Сучасні матеріали, що використовуються для виготовлення повних знімних протезів.
47. Порушення режиму полімеризації пластмаси при виготовленні повних знімних протезів.
48. Обґрунтування методів фіксації повних знімних протезів в залежності від ступеня атрофії альвеолярного відростку.
49. Порівняльна характеристика бюгельних та мостоподібних протезів.
50. Порівняльна характеристика бюгельних та часткових знімних пластинкових протезів.
51. Складові частини дугового протезу, їх призначення.
52. Особливості розташування елементів дугового протезу на верхній щелепі в залежності від клінічної картини.
53. Особливості розташування елементів дугового протезу на нижній щелепі в залежності від клінічної картини.
54. Показання до використання різних методів паралелометрії.
55. Значення паралелометрії при протезуванні бюгельними протезами.
56. Вибір методу фіксації дугового протезу в залежності від клінічної картини.
57. Вибір конструкції дугового протезу в залежності від дефекту зубного ряду нижньої щелепи.

58. Вибір конструкції дугового протезу в залежності від дефекту зубного ряду верхньої щелепи.
59. Принцип розподілу жувального навантаження дуговим протезом при використанні різних методів фіксації.
60. Атачмени. Показання до використання. Класифікація.
61. Клініко-лабораторні етапи виготовлення дугового протезу.
62. Можливі помилки при виготовленні бюгельного протезу. Методи їх усунення.
63. Класифікація груп дефектів зубних рядів для визначення центрального співвідношення щелеп за А.І.Бетельманом. Особливості визначення центрального співвідношення щелеп при I-III групах.
64. Порівняльна характеристика біомеханіки бюгельних та мостоподібних протезів.
65. Порівняльна характеристика біомеханіки бюгельних та часткових знімних пластинкових протезів.
66. Етапи перевірки каркасу дугового протезу, вимоги до нього.
67. Послідовність і особливості корекції дугового протезу. Накладання дугового протезу.
68. Способи компенсації усадки металу при відливанні металевого каркасу.
69. Сплави металів для виготовлення каркасу дугового протезу.
70. Допоміжні матеріали, які використовуються при виготовленні бюгельних протезів.
71. Відновлення жувальної ефективності за допомогою бюгельних протезів (за даними Шиловой Г.Б.).
72. Механізми звикання до бюгельних протезів.
73. Мета та завдання щелепно-лицевої ортопедії в стоматології.
74. Класифікації ушкоджень щелепно-лицевої ділянки.
75. Алгоритм обстеження хворого з ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки.
76. Характеристика м'язів, які беруть участь у рухах нижньої щелепи. Механізм зміщення відламків в залежності від локалізації перелому.
77. Класифікації шин та апаратів, що використовуються в щелепно-лицевій ортопедії, конструктивні особливості.
78. Ортопедичне лікування неускладнених переломів нижньої щелепи при наявності зубів.
79. Ортопедичне лікування неускладнених переломів беззубої нижньої щелепи
80. Показання до застосування знімних шин при переломах нижньої щелепи.
81. Клініка ускладнених переломів нижньої щелепи.
82. Класифікації ускладнень переломів нижньої щелепи.
83. Ортопедичне лікування хворих з тугорухомими відламками.
84. Ортопедичне лікування хворих з несправжніми суглобами.
85. Ортопедичне лікування контрактур.
86. Ортопедичне лікування переломів верхньої щелепи.
87. Медичне та соціально-психологічне значення ектопротезів.
88. Клініко-лабораторні етапи виготовлення ектопротезів.
89. Етіологія, клініка, патогенез, класифікація дефектів твердого та м'якого піднебіння.
90. Клініко-лабораторні етапи виготовлення обтураторів.

91. Вибір конструкції та методів фіксації обтураторів в залежності від клінічних умов в порожнині рота.
92. Показання до застосування формуючих апаратів. Їх складові частини.
93. Особливості виготовлення формуючих апаратів.
94. Показання до виготовлення резекційних протезів, їх види за терміном виготовлення.
95. Вибір конструкції та методів фіксації резекційних протезів в залежності від клінічних умов в порожнині рота.
96. Клініко-лабораторні етапи виготовлення резекційних протезів на верхню щелепу.
97. Клініко-лабораторні етапи виготовлення резекційних протезів на нижню щелепу.

Перелік практичних навичок для підсумкового модульного контролю

1. Провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних).
2. Запропонувати план ортопедичного лікування.
3. Запропонувати план підготовки порожнини рота пацієнта до протезування.
4. Отримати відбиток для виготовлення суцільнолитих незнімних конструкцій.
5. Виконати знеболення при препаруванні зубів.
6. Виконати ретракцію ясен.
7. Здійснити препарування зубів під штамповану металеву коронку.
8. Препарування зубів під суцільнолиту металеву та комбіновану коронку
9. Отримати повний анатомічний відбиток з беззубої верхньої щелепи гіпсом.
10. Отримати повний анатомічний відбиток з беззубої нижньої щелепи гіпсом.
11. Припасуйте індивідуальну ложку на верхню беззубу щелепу.
12. Припасуйте індивідуальну ложку на нижню беззубу щелепу.
13. Отримайте функціональний відбиток з верхньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки I клас за Supple
14. Отримайте функціональний відбиток з верхньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки II клас за Supple.
15. Отримайте функціональний відбиток з верхньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки III клас за Supple.
16. Отримайте функціональний відбиток з верхньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки протезного ложа різного ступеню.
17. Отримайте функціональний відбиток з нижньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки I клас за Supple.
18. Отримайте функціональний відбиток з нижньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки II клас за Supple.
19. Отримайте функціональний відбиток з нижньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки III клас за Supple.
20. Отримайте функціональний відбиток з нижньої беззубої щелепи при піддатливості слизової оболонки протезного ложа різного ступеню.
21. Визначте ступінь піддатливості слизової оболонки протезного ложа при повній відсутності зубів на верхній щелепі.

- 22.Визначте ступінь піддатливості слизової оболонки протезного ложа при повній відсутності зубів на нижній щелепі.
- 23.Накресліть межі повного знімного пластинкового протезу на верхню щелепу.
- 24.Накресліть межі повного знімного пластинкового протезу на нижню щелепу.
- 25.Визначте центральну оклюзію при повній відсутності зубів за ЦІТО.
- 26.Визначте центральну оклюзію при повній відсутності зубів за допомогою гіпсоблоків за методикою Г.І. Сидоренко.
- 27.Визначте ознаки передньої оклюзії при перевірці конструкції повних знімних протезів.
- 28.Визначте ознаки бічної оклюзії при перевірці конструкції повних знімних протезів.
- 29.Визначте ознаки підвищення висоти прикусу при перевірці конструкції повних знімних протезів.
- 30.Визначте ознаки зниження висоти прикусу при перевірці конструкції повних знімних протезів.
- 31.Побудуйте протетичну площину при повній відсутності зубів.
- 32.Проведіть креслення воскових шаблонів.
- 33.Зафіксуйте мезіо-дистальне положення нижньої щелепи.
- 34.Визначте висоту прикусу при повній відсутності зубів.
- 35.Проведіть корекцію базису повного знімного протезу по перехідній складці на верхній щелепі.
- 36.Проведіть корекцію базису повного знімного протезу по перехідній складці на нижній щелепі.
- 37.Проведіть корекцію оклюзійних поверхонь повних знімних протезів.
- 38.Відлийте робочу модель верхньої щелепи за повним анатомічним альгінатним відбитком .
- 39.Відлийте робочу модель верхньої щелепи за повним анатомічним гіпсовим відбитком .
- 40.Відлийте робочу модель верхньої щелепи за повним анатомічним силіконовим відбитком.
- 41.Виготовити восковий шаблон на верхню щелепу при повній втраті зубів.
- 42.Виготовити восковий шаблон на нижню щелепу при повній втраті зубів.
- 43.Виготовити індивідуальну ложку позалабораторним способом на верхню щелепу.
- 44.Виготовити індивідуальну ложку позалабораторним способом на нижню щелепу.
- 45.Визначте ступінь піддатливості слизової оболонки протезного ложа при частковій відсутності зубів на верхній щелепі.
- 46.Визначте ступінь піддатливості слизової оболонки протезного ложа при частковій відсутності зубів на нижній щелепі.
- 47.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на верхню щелепу при I класі дефектів зубних рядів за Кеннеді.
- 48.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на верхню щелепу при II класі дефектів зубних рядів за Кеннеді.
- 49.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на верхню щелепу при III класі дефектів зубних рядів за Кеннеді.

- 50.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на верхню щелепу при IV класі дефектів зубних рядів за Кеннеді.
- 51.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на нижню щелепу при I класі дефектів зубних рядів за Кеннеді.
- 52.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на нижню щелепу при II класі дефектів зубних рядів за Кеннеді.
- 53.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на нижню щелепу при III класі дефектів зубних рядів за Кеннеді
- 54.Накресліть конструкцію бюгельного протезу на нижню щелепу при IV класі дефектів зубних рядів за Кеннеді
- 55.Визначте центральну оклюзію при I групі дефектів зубних рядів за А.І.Бетельманом.
- 56.Визначте центральну оклюзію при II групі дефектів зубних рядів за А.І.Бетельманом.
- 57.Визначте центральну оклюзію при III групі дефектів зубних рядів за А.І.Бетельманом.
- 58.Перевірте каркас бюгельного протезу на верхню щелепу.
- 59.Перевірте каркас бюгельного протезу на нижню щелепу.
- 60.Провести вивчення моделі в параллелометрі за довільним методом.
- 61.Провести вивчення моделі в параллелометрі за методом вибору середньої вісі.
- 62.Провести вивчення моделі в параллелометрі за методом вибору.
- 63.Визначити конструкцію кламеру в залежності від типу межової лінії.

Методи навчання

- **вербальні** (пояснення, розповіді, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження та клінічні розбори, демонстрація виконання окремих маніпуляцій на ортопедичному прийомі та в зуботехнічній лабораторії);
- **практичні** (прийом пацієнтів, заповнення медичної документації, виготовлення різних видів ортопедичних конструкцій в зуботехнічній лабораторії);
- **дослідницький** - організація викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань;
- **методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (практичні заняття, контрольні індивідуальні завдання, робота в клініці);
- **тематичні дискусії**;
- **аналіз конкретних ситуацій** (кейс-метод);
- **імітаційні завдання**.

Форми і методи оцінювання

Методи контролю

- усний контроль,
- графічний контроль,
- практична перевірка,
- методи самоконтролю і самооцінки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Згідно навчального плану «Клінічне навчання – (навчальна практика) 4-й курс. Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» проводиться упродовж навчального року.

До захисту підсумкового модульного контролю допускається студент, який на 100% виконав необхідну кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі.

На захист практики студент повинен представити:

- цифровий звіт про проведення практичних навичок з навчальної практики з ортопедичної стоматології,
- медичні карти прийнятих стоматологічних хворих (не менше 5) з підписами пацієнта на згоду лікування (можливо їх дублювати або ксерокси форми №043/0);
- листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога ортопеда (форма №037-1/о), заповненого особисто студентом із переліком прийнятих стоматологічних пацієнтів.

В результаті здобувач освіти має отримати мінімум 72 бали (що складає 60%) з 120 максимальних балів.

Клінічне навчання (навчальна практика) передбачає самостійне опанування студентами практичними навичками згідно освітньо-професійної програми підготовки фахівців (ОПП) Стоматологія. Поточна навчальна діяльність студентів оцінюється викладачами кафедри.

Підсумковий контроль засвоєння модуля клінічне навчання (навчальної практики) відбувається в останній день практики після її завершення.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на практичних заняттях, дискусії, тощо. Одним із видів діяльності студентів та контролю його є ведення медичної документації (додатки 1-3):

- форми №043/0 – медична карта стоматологічного хворого (додаток 2);
- форми №037-1/о – листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога ортопеда (додаток 3));
- підготувати цифровий звіт про проведення практичних навичок з навчальної практики з ортопедичної стоматології (додаток 1).

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних

компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Проведення підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться, як правило, на останньому занятті модуля. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (на 100% виконали необхідну кількість практичних навичок, виклали їх у письмовій формі та надали обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту практики).

Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому ПМК науково - педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Питання (завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на ПМК, повинні бути сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання повинні охоплювати найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. Обов'язково на ПМК повинні бути винесені питання, з тем, які визначені на самостійне вивчення в межах модуля.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно». Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» (та індивідуальний навчальний план студента).

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з практики студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

При засвоєнні кожної теми модулів за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122		
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132	D	
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		

3,85	92	62	154	В	
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів.

Причини не зарахування можуть бути наступні: а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски виробничої практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»; б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»; в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК». Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

На кафедрі розроблено, розглянуто та затверджено на кафедральному засіданні:

1. Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Клінічне навчання – (навчальна практика) 4-й курс. Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Тематичні плани практичних занять.

3. Методичні рекомендації для викладачів, методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття.

Для опрацювання практичних навичок на кафедрі є фантоми з необхідними розхідними матеріалами.

Рекомендована література

Базова

1. Дентальна імплантологія: хірургічні й ортопедичні аспекти : навч. посіб. [для студентів закладів вищої мед. освіти IV рівня акредитації, лікарів-стоматологів ортопедів і хірургів] / О. В. Добровольська, О. В. Добровольський, В. М. Дворник [та ін.] ; МОЗ України, ПДМУ. – Львів : Магнолія 2006, 2021. – 258 с.

2. Ортопедична стоматологія : національний підручник [для студентів, лікарів-інтернів, магістрів, резидентів стомат. фак-тів мед. закладів вищої освіти та практ. лікарів-стоматологів, наук. співробітників, які працюють у галузі стоматології] / за ред. М. М. Рожка, В. П. Неспрядька ; М. М. Рожко, В. П. Неспрядько, І. В. Палійчук [та ін.]. – Київ : Медицина, 2020. – 719 с.

3. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П. С. Фліс, Т. М. Банних. – 3-тє видання. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 264 с.

Допоміжна

1. Алгоритми написання академічної історії хвороби в клініці ортопедичної стоматології (для студентів стоматологічного факультету) : навч. посіб. / УМСА, Кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією ; скл. : В. М. Дворник, Г. М. Кузь, О. І. Тесленко [та ін.]. – Полтава : РВВ УМСА, 2020. – 66 с

2. Гасюк П. А., Мачоган В. Р., Радчук В. Б. Базова філософія бюгельного протезування. – Тернопіль : ТНМУ, «Укрмедкнига», 2022. – 124 с.

3. Гасюк П. А., Росоловська С. О., Воробець А. Б., Радчук В. Б. "Ортопедичні втручання в комплексному лікуванні захворювань тканин пародонта". – Тернопіль: ТНМУ. – Укрмедкнига, 2023. – 124 с.

4. Дворник В. М. Патент на корисну модель – Пат. 143046 МПК (2020.01) А61К 6/00 А61С 17/00. Спосіб усунення гіперестезії на етапах препарування вітальних зубів / В.М. Дворник, Н.М. Іленко, Н.О. Рябушко, І.Ю. Попович, І.Ю. Литовченко, І.А. Николишин, А.В. Лемешко; заявник та патентовласник Українська медична стоматологічна академія. – u 2020 00025, заявл. 02.01.2020; опубл. 10.07.2020, Бюл. 13.

5. Дворник В. М. Патент на корисну модель – Метод застосування пелоїдотерапії при лікуванні захворювань слизової оболонки ротової порожнини : реєстр № 141/10/24 / В. М. Дворник, І. Ю. Попович, О. І. Тесленко, Г. М. Кузь, І. Ю. Литовченко, С. Ю. Чечотіна // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2024. – Вип. 10. – С. 196–197.

6. Довідник з ортопедичної стоматології : навч. посіб. для підготовки до тестового іспиту / В. Г. Шутурмінський, І. А. Серединко ; МОН України, Міжнарод. гуманітар. ун-т. – Одеса : Олді-плюс, 2021. – 115 с.

7. Загальні принципи планування та технологія виготовлення знімних протезів : навчальний посібник / Король Д., Тончева К., Козак Р., Калашніков Д., Зубченко С., Оджубейська О. // Полтава : ПП Астроя, 2022. – 230 с.

8. Знімні пластинкові протези: навчальний посібник /Заяць Т. І., Липська Я. З. – Львів: Світ – 2000.2024 – 224с.

9. Клініка, діагностика та ортопедичне лікування переломів щелеп: навчальний посібник /Дворник В.М., Перепелова Т.В., Петренко Р.В., Шеметов О.В., Коваль Ю.П.– Полтава. 2024. – 198 с.

10. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Каррансою: 14-е видання: в 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін., 2024.-1280 с.

11. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально-наочний посібник / М.М. Рожко, Т.М. Дмитришин, І.В. Палійчук та ін.; за редакцією М.М. Рожка.- К.: ВСВ «Медицина», 2024.-222 с.

12. Test tasks in prosthodontics to prepare for the integrated test exam “Krok 2/ Stomatology”: навч.посібник для англomовних студентів/ Дворник В.М., Кузь Г.М., Добровольська О.В., Марченко К.В., Кузь В.С., Павліш І.В., Шеметов О.С. – Полтава. 2024. – 343 с.

Інформаційні ресурси

Сайт ПДМУ (кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією)

<https://vivalearning.com/>

<https://www.youtube.com/c/StevensonDentalSolutions>

<https://www.youtube.com/user/amwind01>

<https://www.youtube.com/c/BlueSkyBioVideos>

<https://www.youtube.com/c/Lsk121>

<https://www.youtube.com/c/AllThingsDentistry>

<https://www.zerodonto.com/en/>

Розробники: завідувач кафедри ортопедичної стоматології з імплантологією, к.мед.н., доцент Г.М. Кузь; д.мед.н., професор Дворник В.М.; к.мед.н., доцент Добровольська О.В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра дитячої терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 4-й КУРС

Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика)

з дитячої терапевтичної стоматології

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 «Охорона здоров'я»
221 «Стоматологія»
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс VII семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
дитячої терапевтичної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каськова Людмила Федорівна, д.мед.н., професор
	Амосова Людмила Іванівна, к.мед.н., доцент
	Андріянова Ольга Юріївна, к.мед.н., доцент
	Ващенко Ірина Юріївна, к.мед.н., доцент
	Новікова Світлана Чеславна, к.мед.н., доцент
	Павленкова Оксана Сергіївна, к.мед.н., доцент
	Садовські Марина Олександрівна, PhD, доцент
	Уласевич Лариса Павлівна, к.мед.н., доцент
	Хміль Олена Всеволодівна, к.мед.н., доцент
	Чуприна Леонід Федорович, к.мед.н., доцент
	Янко Наталія Валентинівна, к.мед.н., доцент
	Моргун Наталія Анатоліївна, к.мед.н., асистент
	Мархоцька Юлія Віталіївна, асистент
Профайл викладачів	https://dtstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	—
E-mail:	dtstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://dtstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс»

Кількість кредитів / годин – 15,0 / 450 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 240

Самостійна робота (год.) – 210

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32

Самостійна робота (год.) – 28

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» вибудовується в рамках норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту й положень університету.

Важливою умовою успішного освітнього процесу є особисте дотримання кожним здобувачем освіти правил поведінки, прийнятих у ЗВО і в суспільстві. Здобувач освіти, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку й самоконтроль. Здобувач повинен приходити на заняття без запізнь, одягнений у відповідну медичну форму (білий халат чи хірургічний костюм, змінне взуття й медична шапочка), підготовлений за відповідною темою. Здобувач освіти не повинен порушувати графік освітнього процесу й допускати невиконання навчального плану без поважних на те причин.

Протягом заняття здобувач освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку й отримання інформації, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів освіти й заважати викладачу.

Під час вивчення «Модуля 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» в Полтавському державному медичному університеті викладачі й здобувачі освіти діють відповідно до робочої програми «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології».

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі й здобувачі освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqagUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf

Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету й Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/t0jTYbqtNrd5ETCcHiFyMtnnlHbvN0orJOGwYDeS.pdf
https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/WwK8jif9Fb1SzyjXCStiqjWVmat8x3J9QFHekKWx.pdf

Правил внутрішнього розпорядку для учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHfFAF.pdf

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/pA4e0X3ke7nhuMkZbATEoLhDsEVaJsVrQtqiFjL.pdf та ін.

Здобувачі всіх рівнів вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjdjrewYFvL.pdf.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» здійснюється здобувачами освіти 4-го року навчання та сприяє формуванню в здобувачів світи спеціальних (фахових) компетентностей, які вони зможуть використати в процесі роботи безпосередньо біля крісла пацієнта. Зазначена дисципліна є обов'язковим компонентом циклу практичної підготовки освітньо-професійної програми й основною складовою об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І).

Предметом вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» є питання диференційної діагностики, методів лікування й індивідуальних і загальнодержавних заходів запобігання основних стоматологічних захворювань (некаріозних уражень, карієсу і його ускладнень у тимчасових і постійних зубах на різних етапах їх розвитку дитячого населення).

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити

Вивчення Модулю 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» ґрунтується на попередньо отриманих знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, фізіології, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, патоморфології, патофізіології, основ внутрішньої медицини, загальної медичної підготовки, пропедевтики стоматології й дитячої терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити

Знання, отримані після вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс», важливі для подальшого освоєння таких навчальних дисциплін як дитяча терапевтична стоматологія, дитяча хірургічна стоматологія й терапевтична стоматологія, а також формують уявлення щодо необхідності широкого запровадження новітніх методів лікування й первинної профілактики стоматологічних захворювань і професійної відповідальності за якість надання стоматологічних послуг дитячому населенню різного віку.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» є підготовка фахівця, здатного розв'язувати складні завдання й проблеми в сфері дитячої стоматології або в процесі навчання, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, та виконувати професійну діяльність лікаря-стоматолога, пов'язану з діагностикою, диференційною діагностикою, лікуванням і профілактикою стоматологічних захворювань зубів (зокрема, карієсу, некаріозних уражень) у дітей різного віку на підставі вивчення їх етіології, патогенезу, клінічних проявів, способів діагностики і диференційної діагностики, методів лікування, вибору та застосування сучасних стоматологічних матеріалів і лікарських засобів.

Основними завданнями вивчення Модулю 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» є отримання знань і навичок, необхідних для сприяння сталому розвитку, в тому числі через навчання з питань сталого розвитку й сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури миру й ненасильства, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і внеску культури в сталий розвиток та набуття вмінь проведення обстеження стоматологічного хворого дитячого віку, виявлення в нього провідних синдромів і симптомів, обґрунтування й формулювання попереднього діагнозу, складання плану додаткового обстеження й аналізу його результатів, проведення диференційної діагностики, формулювання остаточного діагнозу основних стоматологічних захворювань, виявлення й ідентифікації проявів соматичних та інфекційних захворювань у порожнині рота, визначення характеру й принципів лікування пацієнтів в клініці дитячої терапевтичної стоматології, виявлення різноманітних клінічних варіантів перебігу й ускладнень найбільш поширених стоматологічних захворювань, проведення їх профілактики і лікування.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН 24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни:

По завершенню вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів;
- терміни прорізування тимчасових і постійних зубів;
- клінічні особливості некаріозних уражень зубів у дітей та комплексний підхід до їх лікування й запобігання;
- сучасні уявлення про чинники, що впливають на показники карієсу;
- захисні механізми ротової порожнини;
- неспецифічні й специфічні чинники місцевого імунітету ротової порожнини;
- сучасні класифікації карієсу; клінічні класифікації карієсу й формулювання діагнозу карієсу;
- 4D-цикл менеджменту карієсу;
- закономірності клінічного перебігу карієсу тимчасових зубів в залежності від віку дитини;
- особливості перебігу карієсу в постійних зубах у залежності від етапу розвитку зуба;
- методи діагностики карієсу в постійних і тимчасових зубах у дітей;
- оцінку складності й визначення індивідуального плану лікування карієсу тимчасових і постійних зубів в залежності від віку дитини;
- показання до вибору інвазійних чи неінвазійних методів лікування в постійних і тимчасових зубах у дітей;
- методи селективного чи неселективного видалення каріозного ураження в постійних і тимчасових зубах;
- вибір пломбувальних матеріалів і лікарських засобів для лікування карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей;
- клінічний алгоритм застосування різних пломбувальних матеріалів для реставрації тимчасових і постійних зубів;
- вибір засобів захисту дентинно-пульпарного комплексу;
- помилки й ускладнення при лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей, їх попередження й усунення;
- складання схем профілактики з урахуванням ступенів ризику й віку дитини;

Вміти:

- визначати етапи розвитку тимчасових і постійних зубів;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й комплексне лікування некаріозних уражень зубів у дітей;
- визначати чинники, що впливають на показники карієсу;
- проводити діагностику й диференційну діагностику карієсу тимчасових і постійних зубів з урахуванням етапу розвитку зуба й віку дитини;
- визначати індивідуальний план лікування карієсу тимчасових і постійних зубів з урахуванням віку дитини;
- проводити інвазійні й неінвазійні методи лікування карієсу в постійних і тимчасових зубах у дітей;
- проводити методи селективного й неселективного видалення каріозного ураження в постійних і тимчасових зубах;

- обирати пломбувальні матеріали й лікарські засоби для лікування карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей;
- застосовувати різні пломбувальні матеріали для реставрації тимчасових і постійних зубів;
- обирати засоби захисту дентинно-пульпарного комплексу;
- попереджати й усувати помилки й ускладнення при лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей;
- складати схеми профілактики з урахуванням ступенів ризику й віку дитини

Тематичний план лекцій за модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лекцій не передбачено	

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарських занять не передбачено	

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інструктаж із техніки безпеки при роботі в стоматологічному кабінеті. Некаріозні ураження, які виникли в період фолікулярного розвитку зуба, обстеження пацієнта, методи діагностики. Некаріозні ураження, які виникли після прорізування зуба. Зміни кольору зубів (дисколорити) та методи їх усунення. Курація пацієнта з некаріозними ураженнями зубів із заповненням медичної карти стоматологічного хворого*. • обстеження пацієнта й діагностика гіпоплазії емалі; • обстеження пацієнта й діагностика гіперплазії емалі; • обстеження пацієнта й діагностика молярно-різцової гіпомінералізації; • обстеження пацієнта й діагностика флюорозу зубів; • діагностика аномалій розвитку й прорізування зубів (зуби Гетчинсона, Фурньє, Пфлюгера тощо); • внутрішньосиндромна диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникли в період фолікулярного розвитку зуба; • позасиндромна диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникли в період фолікулярного розвитку зуба; • обстеження пацієнта й діагностика клиноподібного дефекту; • обстеження пацієнта й діагностика ерозії емалі; • обстеження пацієнта й діагностика підвищеної утертості зубів;	4

	• обстеження пацієнта й діагностика хімічного некрозу твердих тканин зуба; • обстеження пацієнта й діагностика травм зубів; • внутрішньо- й позасиндромна діагностика карієсу і некаріозних уражень зубів, які виникли після прорізування зубів.	
2	Лікування пацієнтів із некаріозними ураженнями зубів. Обґрунтування методу лікування з урахуванням форми й ступеня тяжкості ураження. Алгоритм проведення вибраного методу лікування. Сучасні пломбувальні матеріали, їх застосування при лікуванні некаріозних уражень твердих тканин зубів. Сучасні засоби для лікування гіперестезії твердих тканин зубів (десенситайзери): групи, властивості. • вибір методу лікування пацієнтів із некаріозними ураженнями зубів у залежності від етіопатогенетичного чинника, виду, ступеня й глибини ураження; • обґрунтування вибору пломбувальних матеріалів для прямої реставрації; • групи препаратів і методи застосування для лікування гіперестезії, їх властивості; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого з некаріозними ураженнями зубів*.	4
3	Оцінка факторів ризику карієсу та захисту від карієсу Американської стоматологічної асоціації (ADA), CAMBRA, CAT і Cariogram у дітей від 0 до 5 років та від 6 років. Обстеження пацієнта й діагностика карієсу зубів. • оцінка й аналіз факторів ризику карієсу (ФПК) та захисту від карієсу в здорових і пацієнтів із карієсом за ADA (додаток 1 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • оцінка й аналіз факторів ризику карієсу (ФПК) та захисту від карієсу в здорових і пацієнтів із карієсом за CAMBRA; • оцінка й аналіз факторів ризику карієсу (ФПК) та захисту від карієсу в здорових і пацієнтів із карієсом із заповненням Cariogram; • визначення рівня карієсу в пацієнта за ступенем ризику карієсу (додаток 2 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • оцінка мікробної забрудненості порожнини рота; • оцінка структурно-функціональної резистентності твердих тканин зуба за ТЕР-тестом; • визначення стійкості емалі до дії кислот і мінералізуючих властивостей ротової рідини; • оцінка фізико-хімічних, імунологічних властивостей і мікрокристалізації змішаної слини стоматологічного пацієнта; • інтерпретація інтерактивної комп'ютерної програми Cariogram, де чинники ризику виникнення карієсу представлені у вигляді секторальної діаграми.	4
4	Виявлення й оцінка ступеня тяжкості карієсу і його активності. Обстеження пацієнта й діагностика карієсу зубів. Комплексна діагностика карієсу зубів із поєднанням візуальної і рентгенологічної оцінки ступеня тяжкості й активності каріозного процесу. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного	4

	хворого*. • об'єктивне клінічне обстеження пацієнта візуально-тактильним методом (огляд і зондування): оцінка поверхні (цілісність, текстура), глибини ураження; • визначення показань до проведення рентгенологічного дослідження (bitewing x-ray) при діагностиці карієсу зубів (додаток 4 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • оцінка результатів додаткових методів обстеження, проведених за показаннями; • поєднання рентгенографічних і клінічних ознак ступеня тяжкості карієсу за ICDAS (додаток 6 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • використання схеми діагностики карієсу зубів, що поєднує візуальну й рентгенологічну оцінку (додаток 3 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • визначення активності карієсу коронки за ICDAS (додаток 7 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • визначення ступеня тяжкості карієсу з урахуванням активності ураження (Додаток 5 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • визначення ступеня тяжкості карієсу кореня за ICDAS (додаток 8 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики різних форм карієсу; • встановлення клінічного діагнозу; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого з різними формами карієсу зубів у дітей*.	
5	Лікування каріозного ураження з урахуванням стану пацієнта й зуба. Розроблення індивідуального оптимального плану лікування. Лікування початкового карієсу (ICDAS 1, 2). Схема неінвазивного лікування кавітованих і некавітованих каріозних уражень коронок і коренів зубів. • вибір індивідуального плану профілактики, лікування карієсу за блок-схемою плану лікування пацієнта (додаток 9 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); • визначення оцінки складності лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 10); • складання схеми профілактики й контролю на рівні пацієнта для збереження зубів (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 11); • клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 17). • клінічна схема неінвазивного лікування каріозних уражень постійних зубів без наявності каріозних порожнин та з ними (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 12); • лікування карієсу за допомогою оцінки ризиків відповідно до CAMBRA (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 18); • місцеве застосування фтору для лікування активного початкового (некавітованого) карієсу; • використання електрофорезу для лікування початкового	4

	карієсу: ремінералізуючі засоби, методика проведення; • техніка проведення інфільтрації смолою системою “Icon”; • техніка глибокого фторування за Кнаппвостом; • техніка використання ремінералізуючих засобів для неінвазивного лікування карієсу; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого*.	
6	Лікування середнього карієсу (ICDAS 3, 4). Алгоритм проведення етапів лікування середнього карієсу в пацієнта на дитячому стоматологічному прийомі. Пломбувальні матеріали, які застосовуються для лікування середнього карієсу тимчасових і постійних зубів*. • етапи інвазивного лікування середнього активного карієсу; • мікроінвазивні техніки препарування каріозних порожнин для лікування кавітованого активного середнього карієсу ICDAS 3; • клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 17); • клінічна схема підходів до видалення каріозних тканин при лікуванні вітальних постійних зубів, які не лікувалися ендодонтично (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 15); • визначення підходів до видалення каріозних тканин та клінічна картина каріозного ураження (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 13); • клінічний алгоритм застосування пломбувальних матеріалів для прямої реставрації вітальних, ендодонтично нелікованих постійних зубів (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 16); • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого*.	4
7	Лікування глибокого карієсу (ICDAS 5, 6). Алгоритм проведення етапів лікування глибокого карієсу в пацієнта на дитячому стоматологічному прийомі. Методи лікування активного глибокого карієсу. Лікувальні прокладки: групи, властивості, механізм дії, показання до використання. • клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 17); • етапи односеансного методу лікування активного глибокого карієсу; • лікувальні прокладки для захисту й стимулювання пульпи при лікуванні активного глибокого карієсу: групи, властивості, механізм дії, особливості накладання; • етапи двосеансного методу лікування активного глибокого карієсу з використанням 2-етапного видалення каріозних тканин; • узагальнення клінічних рекомендацій і положень ефективної стоматологічної допомоги щодо видалення каріозних тканин та використання прямих реставраційних матеріалів при лікуванні каріозних уражень у вітальних, ендодонтично пролікованих постійних зубах (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 14); • клінічний алгоритм застосування пломбувальних матеріалів для прямої реставрації вітальних, ендодонтично нелікованих постійних	4

	зубів (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 16); • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого*.	
8**	Підсумковий модульний контроль	4
	Разом за модуль 4	32

Примітка: *– завдання з курації пацієнтів із стоматологічними захворюваннями для написання розширених медичних карт стоматологічного хворого. Для їх оформлення виділяються додаткові години самостійної роботи;

** – теми, з яких обов'язково має бути позитивна оцінка.

Самостійна робота

№ п/п	Зміст	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	14
2	Заповнення основної звітної документації (завдання з курації пацієнтів із стоматологічними захворюваннями для написання розширених медичних карт стоматологічного хворого)	5
3	Засвоєння практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки здобувача освіти	3
4	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
	Разом за модуль 4	28

Індивідуальні завдання

1. Підготовка презентації клінічного випадку за тематикою заняття (регламент доповіді до 10 хвилин).

2. Підготовка бібліографічних даних наукової літератури за темами, що вивчаються.

3. Підготовка тез і доповідей для наукових студентських конференцій.

4. Підготовка публікацій (одноосібних чи в співавторстві) для наукових видань, що включені до переліку фахових видань України й наукометричних баз Scopus чи Web of Science.

5. Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді з навчальної дисципліни.

6. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Обстеження дітей стоматологом. Послідовність огляду порожнини рота. Оцінка стану зубів. Методи обстеження дитини стоматологом. Додаткові методи обстеження дітей стоматологом: фізичні, клініко-лабораторні.

2. Вміти визначати кислотостійкість емалі зубів (ТЕР, КОШРЕ, СКТ-тест).

3. Вміти використовувати барвники під час діагностики.

4. Проводити діагностику й диференційну діагностику різних форм некаріозних уражень зубів у дітей різного віку.

5. Визначати лікувальну тактику й проводити лікування різних форм некаріозних уражень зубів у дітей різного віку.

6. Проводити діагностику й диференційну діагностику різних форм карієсу тимчасових зубів у дітей різного віку.
7. Проводити лікування карієсу тимчасових зубів у дітей різними методами (не інвазійними, малоінвазивними й хірургічними).
8. Проводити діагностику і диференційну діагностику різних форм активного й неактивного карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей різного віку.
9. Проводити лікування некавітованого карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей різного віку.
10. Вміти покривати зуби лікувальними й профілактичними лаками, гелями, десенситайзерами.
11. Вміти проводити глибоке фторування твердих тканин тимчасових зубів.
12. Вміти проводити герметизацію фісур неінвазивним і інвазивним методами із застосуванням різних герметиків.
13. Вміти розробляти індивідуальний план лікування карієсу.
14. Вміти накладати кофердам.
15. Вміти проводити лікування карієсу постійних зубів у дітей різними методами (неінвазійна терапія, глибоке фторування, профілактичне пломбування, хірургічне лікування глибокого карієсу).
16. Вміти проводити покрокову методику (ПМ) лікування глибоких активних каріозних уражень.
17. Вміти обирати пломбувальні матеріали для лікування карієсу й некаріозних уражень зубів у дітей.
18. Вміти виконувати пломбування каріозних порожнин тимчасових і постійних зубів різними пломбувальними матеріалами.
19. Вміти призначати загальне лікування карієсу зубів дітям із високим ризиком карієсу.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до ПМК

1. Флюороз: етіологія, патогенез, клініка, діагностика.
2. Класифікації флюорозу. Закономірності клінічних проявів різних форм і ступенів важкості флюорозу зубів, диференційна діагностика, особливості лікування.
3. Гіпоплазія емалі: етіологічні фактори, що сприяють розвитку гіпоплазії; патогенез; класифікації.
4. Класифікації гіпоплазії емалі. Закономірності клінічних проявів різних форм гіпоплазії.
5. Гіпоплазія, аплазія, дисплазія емалі: клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
6. Молярно-різцева гіпомінералізація (МРГ) у дітей. Причини виникнення, аспекти діагностики МРГ та визначення ступенів тяжкості, диференційна діагностика, особливості лікування МРГ.
7. Види системної гіпоплазії емалі: клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
8. Місцева гіпоплазія емалі: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

9. «Тетрациклінові зуби»: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
10. Вплив сифілітичної інфекції на розвиток твердих тканин зуба (зуби Гетчинсона, Пфлюгера, Фурн'є). Клініка, діагностика, диференційна діагностика.
11. Спадкові вади розвитку тканин зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Класифікація.
12. Спадкові порушення емалі. Недосконалий амелогенез: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
13. Спадкові вади дентину I, II, III типів. Клінічні прояви недосконалого дентиногенезу: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, можливе лікування.
14. Діагностика та диференційна діагностика дисплазії Стентона-Капдепона. Клінічні прояви дисплазії Стентона-Капдепона. Тактика дитячого стоматолога лікування.
15. Карієс зубів. Визначення. Епідеміологія карієсу: розповсюдженість, інтенсивність, приріст інтенсивності; методики їх визначення.
16. Сучасні класифікації карієсу (Міжнародна система класифікації та управління карієсом (ICCMS), Міжнародна система виявлення та оцінки карієсу (ICDAS). Міжнародна класифікація хвороб (МКХ), Національний класифікатор хвороб (НК 025:2021) та ін.)
17. Визначення ступенів ризику карієсу: CAMBRA, CAT дітей від 0 до 5 років та від 6 років
18. Фактори ризику: соціальні, медичні, поведінкові, клінічні, додаткові.
19. Особливості перебігу карієсу тимчасових зубів у різні періоди формування та резорбції коренів.
20. Особливості перебігу карієсу постійних зубів у різні періоди формування коренів.
21. Множинний карієс: визначення, причини розвитку, клінічні прояви та діагностика.
22. Методи діагностики карієсу в постійних і тимчасових зубах у дітей.
23. Початкове ураження карієсом тимчасових та постійних зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика.
24. Клінічні ознаки початкового неактивного (хронічного) некавітованого карієсу в тимчасових і постійних зубах у дітей.
25. Патоморфологічні зміни в емалі при активному (гострому) некавітованому початковому карієсі.
26. Клінічні ознаки початкового активного (гострого) некавітованого карієсу в тимчасових і постійних зубах у дітей.
27. Клінічні ознаки середнього неактивного (хронічного) кавітованого і некавітованого карієсу в тимчасових і постійних зубах у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика.
28. Клінічні ознаки середнього активного (гострого) кавітованого і некавітованого карієсу в тимчасових і постійних зубах у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика.

- 29.Клінічні ознаки глибокого активного (гострого) і неактивного (хронічного) карієсу в тимчасових і постійних зубах у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика.
- 30.Оцінка складності лікування карієсу. Складання індивідуального плану лікування. Клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу в тимчасових і постійних зубах.
- 31.Принципи та методи неоперативного лікування активного некавітованого ураження: медикаментозні засоби та методики проведення ремінералізуючої терапії (код 1, 2).
- 32.Ремінералізуюча терапія. Методики проведення.
- 33.Препарати для проведення ремінералізуючої терапії. Показання та протипоказання для її проведення.
- 34.Місцеве застосування вітамінів, мінеральних комплексів, препаратів фтору, фосфору та кальцію, у екзогенній профілактиці карієсу зубів у дітей. Показання та протипоказання для їх застосування.
- 35.Критерії оцінки ефективності ремінералізуючої терапії.
- 36.Інфільтраційний та імпрегнаційний метод лікування карієсу: показання, протипоказання, препарати, методика їх застосування. Послідовність виконання імпрегнаційного методу лікування карієсу.
- 37.Зупинка каріозних уражень (лікування) за допомогою малоінвазивних методів реставрації, які ґрунтуються на контролі зубного нальоту в тимчасових і постійних зубах.
- 38.Принципи проведення ART-методики лікування карієсу тимчасових зубів. Показання та протипоказання. Послідовність виконання.
- 39.Оперативне лікування карієсу тимчасових зубів. Показання. Методи проведення.
- 40.Зубозберігаюче хірургічне лікування відповідно до тяжкості ураження та залучення пульпи (ТРОС);
- 41.Атравматичне відновне лікування (АВЛ) тимчасових зубів. Показання.
- 42.Проміжна терапевтична реставрація (ПТР) в тимчасових і постійних зубах. Послідовність її проведення.
- 43.Покрокова методика (ПМ) при лікуванні глибоких каріозних уражень тимчасових і постійних зубів.
- 44.Принцип лікування середнього активного та неактивного карієсу в тимчасових зубах (код 3. 4).
- 45.Пломбувальні матеріали для лікування кавітованого карієсу тимчасових зубів.
- 46.Стандартні металеві коронки (СМК) для реставрації тимчасових зубів.
- 47.Методи видалення каріозного ураження в постійних зубах: селективне та неселективне видалення каріозних тканин, поетапне видалення карієсу.
- 48.Принцип лікування середнього активного та неактивного карієсу в постійних зубах (код 3. 4).
- 49.Принцип лікування глибокого активного та неактивного кавітованого карієсу в постійних зубах (код 5, 6). Підходи до видалення каріозних тканин.
- 50.Принцип лікування глибокого активного та неактивного кавітованого карієсу в тимчасових зубах (код 5, 6). Підходи до видалення каріозних тканин.

- 51.Клінічний алгоритм застосування пломбувальних матеріалів для прямої реставрації постійних зубів.
- 52.Пломбувальні матеріали для лікування карієсу постійних зубів. Класифікація пломбувальних матеріалів, вимоги до них.
- 53.Особливості вибору пломбувальних матеріалів для тимчасових і постійних зубів, їх характеристика. Методики пломбування.
- 54.Засоби захисту дентинно-пульпарного комплексу.
- 55.Помилки при діагностиці та лікуванні карієсу зубів у дітей: характеристика, шляхи усунення і попередження.
- 56.Ускладнення під час лікування та після лікування карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей на різних етапах їх формування та розвитку: характеристика, шляхи усунення і попередження.
- 57.Загальне лікування карієсу та його профілактика у дітей різного віку. Засоби. Схеми застосування.
- 58.Методи профілактики карієсу зубів у дітей, їх коротка характеристика.
- 59.Складання схем профілактики та лікування карієсу (місцеве та загальне) з урахуванням ступенів ризику та віку дитини.
- 60.Значення раціонального харчування у профілактиці карієсу зубів. Шляхи зниження карієсогенного впливу вуглеводів.
- 61.Комплексне лікування карієсу. Показання та протипоказання для призначення загального лікування карієсу. Лікарські засоби, які використовуються для загального лікування карієсу зубів у дітей.
- 62.Основні напрямки профілактики карієсу зубів. Ендогенна та екзогенна профілактика, їх суть, обґрунтування застосування.
- 63.Аналіз і оцінка ефективності первинної профілактики карієсу зубів і хвороб пародонту.
- 64.Профілактика фісурного карієсу герметиками: методи герметизації, обґрунтування, показання, протипоказання, засоби, ефективність.
- 65.Герметизація фісур як метод профілактики карієсу жувальних зубів у дітей. Класифікація герметиків. Показання. Терміни герметизації. Інвазивна та неінвазивна герметизація.
- 66.Герметики: класифікація, основні вимоги до герметиків, способи їх застосування.
- 67.Методи проведення герметизації. Види герметиків, їх властивості, ефективність.
- 68.Значення гігієнічного догляду за порожниною рота в профілактиці карієсу.

Методи навчання

Методи навчання – це апробовані й систематично функціонуючі способи взаємопов'язаної діяльності тих, хто навчає (методи викладання), і тих, хто навчається (методи учіння), спрямовані на вирішення в освітньому процесі певних освітніх, виховних і розвивальних завдань.

Найпоширенішою й традиційною є класифікація методів навчання за джерелом інформації й формування умінь і навичок. Згідно з цією класифікацією, всі вони поділяються на:

- *вербальні* (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);

- *наочні* (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- *практичні* (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики).

У процесі укладання методичної документації можна скористатися й іншою класифікацією, відповідно до якої диференціюють такі методи навчання:

- *пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні*, які передбачають виклад готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами освіти;
- *репродуктивні*, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- *метод проблемного викладу*, який полягає в тому, що викладач ставить проблему й сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. При цьому завдання здобувачів освіти полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача. Цей метод реалізується шляхом навчання здобувачів освіти на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- *частково-пошукові або евристичні*, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності.

Із залученням ефективних педагогічних технологій:

активні лекції:

- проблемна лекція;
- бінарна лекція;
- лекція в форматі конференції;
- лекція-прес-конференція;
- лекція-диспут;

неімітаційні форми навчання:

- дискусія;
- дебати;
- диспут;
- круглий стіл;
- засідання експертної групи;
- мозкова атака;
- «сніжний ком»;
- здобувач освіти в ролі викладача;

імітаційні форми навчання:

- ситуаційні задачі;
- ділові й рольові ігри;

творчі форми роботи:

- проєкт;
- метод аналітичного синдромального розбору.

На заняттях із модуля «Навчальна практика (клінічне навчання) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Навчальна практика (клінічне навчання)» частіше застосовуються неімітаційні форми навчання: дискусія, дебати, мозковий штурм.

Метою дискусії є розвиток навичок творчого мислення, виховання культури спілкування, розвиток комунікативних навичок, а також розширення й поглиблення наявних і засвоєння нових знань. Дискусія сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Мозковий штурм (мозкова атака – брейнстормінг) – методика групового рішення задач, за якої всі висловлюють ідеї й можливі рішення проблеми.

Широко застосовуються також активні форми й методи імітаційного навчання в вигляді вирішення ситуаційних задач, ділових ігор, імітаційних і рольових ігор, рольового тренінгу, ігрового проєктування.

До імітаційних методів належить вирішення проблеми, що імітує конкретну ситуацію, наближену до реального життя.

Мета ділової гри – наблизити здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності, в тому числі на амбулаторно-поліклінічному рівні, навчити майбутніх лікарів спілкуванню з пацієнтами, його батьками й своїми колегами.

Сутність дослідницьких методів полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачів освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Методи навчання в вищій школі також можуть бути поділені на:

- методи, що забезпечують сприймання й засвоєння знань здобувачами освіти (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- методи застосування знань та набуття й закріплення умінь і навичок (семінарські й практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи заохочення й покарання.

Слід пам'ятати, що максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Форми та методи оцінювання

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок з Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» використовують різні методи й форми контролю.

Найпоширенішими методами контролю є: усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, практична перевірка, а також методи самоконтролю й самооцінки.

Контроль шляхом *усного опитування* сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню й розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку. Застосовується на практичних заняттях, лекціях і консультаціях, а також під час змістових і підсумкових модульних контролів. Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) із урахуванням специфіки навчальної дисципліни й вимог програми; підготовка здобувачів до відповіді й викладу знань; корегування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

За рівнем пізнавальної активності запитання для перевірки можуть бути:

репродуктивними (передбачають відтворення вивченого); реконструктивними (потребують застосування знань і вмінь у дещо змінених умовах); творчими (застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) на виконання складніших завдань).

За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні. Основні запитання передбачають самостійну розгорнуту відповідь (наприклад, запитання до тем змістових модульних контролів), додаткові – уточнення того, як здобувач вищої освіти розуміє певне питання, формулювання, формулу тощо, допоміжні – виправлення помилок, неточностей. Усі запитання мають бути логічними, чіткими, зрозумілими й посилюючими, відповідати рівню підготовки здобувача, а їх сукупність – послідовною й системною.

Використання усного контролю сприяє тісному контакту між викладачем і здобувачем освіти, забезпечує feedback, дає змогу виявити обсяг і ґрунтовність знань, прогалини й неточності в знаннях здобувача й одразу ж їх виправити. Утім, такий вид контролю потребує надто багато часу на перевірку. Крім того, здобувачі під час опитування хвилюються, тому оцінка нерідко буває суб'єктивною.

Письмовий контроль. Призначення цього контролю – з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння здобувачами освіти знаннями, уміннями й навичками з навчальної дисципліни, визначення їхньої якості – правильності, повноти, точності, усвідомленості, уміння застосувати теоретичні знання на практиці.

Письмова перевірка здійснюється в формі перевіркової (контрольної) роботи, написання розгорнутої відповіді на питання, тощо.

Теми перевірконих (контрольних) робіт, завдання, вправи охоплюють програмний матеріал, є чітко сформульованими для виявлення знання фактичного матеріалу, відповідають рівню знань здобувачів і водночас вимагають від здобувачів певних зусиль, необхідних для їх виконання.

Домашні завдання (залежно від специфіки навчальної дисципліни) можуть виконуватися в вигляді написання коротких конспектів, замальовок, рефератів по темах, що винесені для самостійного опрацювання. Основна перевага письмової перевірки – це те, що за короткий термін викладач має змогу скласти чітке уявлення про знання багатьох здобувачів. Результати перевірки чітко фіксовані. Письмові роботи зберігаються. Здобувачі мають змогу з'ясувати з викладачем деталі й неточності у власних відповідях, провести самоаналіз.

Тестовий контроль використовується для визначення рівня сформованості знань і вмінь з дисципліни. Виокремлюють тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями). Тестовий контроль використовується з метою визначення вхідного рівня знань та оцінки самопідготовки здобувача до кожної теми практичного заняття. Крім того, тести слугують засобом внутрішнього контролю для порівняння, визначення рівнів успішності окремих груп здобувачів, порівняльної характеристики різних форм і методів викладання. Такий вид контролю дає змогу ефективніше використовувати час, ставить перед усіма здобувачами однакові

вимоги, допомагає уникати надмірних хвилювань. Тестова перевірка унеможливорює випадковість в оцінюванні знань, стимулює здобувачів до самоконтролю. Однак тест може виявити лише знання фактів, він заохочує до механічного запам'ятовування, а не до роботи думки.

Програмований контроль. Реалізується шляхом пред'явлення всім здобувачам стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю й складністю контрольних завдань і запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення й фіксація оцінки здійснюється за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Практична перевірка застосовується для оцінки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок, та проводиться під час проведення практичних занять і підсумкових модульних контролів. Така перевірка дає змогу виявити міру усвідомлення здобувачем вищої освіти теоретичних основ цих дій.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання здобувачем своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і їх виправлення. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення здобувачем правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає об'єктивне оцінювання здобувачем досягнутих результатів. Для формування здатності до самоконтролю й самооцінки викладач мотивує виставляння оцінки, пропонує здобувачу самому оцінити свою відповідь. Дієвим засобом є й організація *взаємоконтролю*, тобто рецензування відповідей товаришів. При цьому здобувач вищої освіти ознайомлюється з нормами й критеріями оцінювання знань. Взяття до уваги результатів самоконтролю й самооцінки знань викладачем під час виставлення кінцевої оцінки робить їх вагомими, позитивно впливає на формування відповідальності за навчальну роботу, виховання чесності, принциповості, почуття власної гідності, дотримання принципів академічної доброчесності.

Основні засади політики оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

1.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється за принципами об'єктивності, систематичності й системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності й зрозумілості методики оцінювання, з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

1.3. Співвідношення результатів навчання й форм (методів) і критеріїв оцінювання ґрунтується на таких засадах:

- результати навчання з відповідними стратегіями й критеріями оцінювання визначаються для освітньої програми (ОП) загалом, а для кожної її освітньої компоненти (навчальної дисципліни, практики) окремо та фіксуються в відповідних нормативних документах Полтавського державного медичного університету – описі ОП, робочій програмі навчальної дисципліни тощо;

- форми (методи) й критерії оцінювання, обрані для поточного й підсумкового контролю з освітньої компоненти, узгоджуються з результатами навчання з цієї дисципліни і видами навчальної діяльності, що реалізовувалися в

процесі навчання;

■ форми (методи) оцінювання забезпечують валідність оцінювання успішності студентів і встановлення факту досягнення результатів навчання. Критерії оцінювання базуються на очікуваних результатах навчання;

1.4. Підсумкове оцінювання результатів навчання здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого під час оцінювання рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (в відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Система поточного й підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти включає вхідний, поточний, семестровий і підсумковий контроль знань, умінь і навичок. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання й вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили, володіє не менш ніж 90% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи й задачі в стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень, із допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. Володіє не менш ніж 60% знань із

		теми під час опитування й усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником і здобувачем вищої освіти в процесі навчання й формування навчальної мотивації здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачем освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться в формі усного опитування, вирішення тестів і ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю й критерії оцінювання визначені в робочій програмі Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс».

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Наявність оцінки «2» за поточну успішність не позбавляє здобувача освіти права допуску до підсумкового модульного контролю з допустимою мінімальною кількістю балів за поточну успішність.

Здобувач освіти не має право перескладати поточні оцінки «2», якщо він має мінімальну суму балів для допуску до контрольних заходів. Поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються.

Здобувач освіти зобов'язаний перескладати «2» в разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0) для допуску до ПМК та з окремих тем, визначених відповідною кафедрою як обов'язкові для перескладання на позитивну оцінку.

Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачем освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового контролю, але не пізніше початку нового семестру.

Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною програмою. Перескладання здійснюється викладачу, призначеному завідувачем кафедри, за графіком консультацій і відпрацювань пропущених занять.

Конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль із 4-бальної

шкали в багатобальну виконується лише після останнього поточного заняття, що передусь підсумковому модульному контролю. Конвертація проходить за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка здобувача освіти за модуль за традиційною 4-бальною шкалою серед усіх виставлених оцінок на поточних заняттях, що належать до даного модуля (з точністю до сотих балу);
- отримана середня оцінка конвертується в бали за таблицею 2.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А*24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою	
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно	
2,1	50	34	84			
2,15	52	34	86			
2,2	53	35	88			
2,25	54	36	90			
2,3	55	37	92			
2,35	56	38	94			
2,4	58	38	96			
2,45	59	39	98			
2,5	60	40	100			
2,55	61	41	102			
2,6	62	42	104			
2,65	64	42	106			
2,7	65	43	108			
2,75	66	44	110			
2,8	67	45	112			
2,85	68	46	114			
2,9	70	46	116			
2,95	71	47	118			
3	72	50	122			E
3,05	73	50	123			
3,1	74	50	124			
3,15	76	50	126			
3,2	77	51	128			
3,25	78	52	130	D	3 Задовільно	
3,3	79	53	132			
3,35	80	54	134			
3,4	82	54	136			
3,45	83	55	138			
3,5	84	56	140	C		4 Добре
3,55	85	57	142			
3,6	86	58	144			

3,65	88	58	146			
3,7	89	59	148			
3,75	90	60	150			
3,8	91	61	152			
3,85	92	62	154			
3,9	94	62	156			
3,95	95	63	158			
4	96	64	160			
4,05	97	65	162	В		
4,1	98	66	164			
4,15	100	66	166			
4,2	101	67	168			
4,25	102	68	170			
4,3	103	69	172			
4,35	104	70	174			
4,4	106	70	176			
4,45	107	71	178			
4,5	108	72	180			А
4,55	109	73	182			
4,6	110	74	184			
4,65	112	74	186			
4,7	113	75	188			
4,75	114	76	190			
4,8	115	77	192			
4,85	116	78	194			
4,9	118	78	196			
4,95	119	79	198			
5	120	80	200			

Оцінювання підсумкового модульного контролю Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс».

Підсумковий модульний контроль (ПМК) – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з окремої навчальної дисципліни (або її частини) на підставі поточного контролю і проводиться на останньому занятті.

Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні працівники, визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти до прийому ПМК залучаються науково-педагогічні працівники кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

З питань (завдань, ситуаційних задач), які виносяться на ПМК, формуються екзаменаційні білети, що затверджуються на засіданні кафедри.

До ПМК допускаються здобувачі вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять і

виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (провели курацію пацієнтів із стоматологічними захворюваннями й написали розширені медичні карти стоматологічного хворого та заповнені чек-листи практичних навичок).

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля мали середній бал поточної успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

ПМК Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс» складається з оцінювання практичних навичок, що передбачає обов'язкову курацію пацієнтів із стоматологічними захворюваннями згідно перерахованих тем тематичного плану і заповнення розширених медичних карток (5 шт), вирішення тестових (ситуаційних) завдань та практичної перевірки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок (Таблиця 3).

Таблиця 3

Методика оцінювання ПМК

Вид завдання	Об'єм виконання	Шкала оцінювання	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Оцінювання практичних навичок (обов'язкове виконання)	Заповнення медичних карток пацієнта та чек-листів	5 карток, чек-лист	40	40
Вирішення ситуаційних задач	2 завдання	1 завдання 10 балів	10	20
Теоретичні питання	2 питання	1 питання 10 балів	10	20
Разом			50	80

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється в балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, за якої контроль вважається складеним становить 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів – за поточну успішність).

Отримані за модуль бали науково-педагогічний працівник виставляє в «Відомість підсумкового модульного контролю» й індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти. Інформацію про здобувачів освіти, яким не зарахований підсумковий модульний контроль, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» й індивідуальні навчальні плани здобувачів вищої освіти. Причини не зарахування можуть бути такі:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі практичні заняття, але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до підсумкового модульного контролю. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;

в) здобувач вищої освіти відвідав усі практичні заняття, набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на підсумковий модульний контроль. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК».

За умов порушення здобувачем вищої освіти під час складання ПМК правил академічної доброчесності отримані результати анулюються й за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Після заповнення викладачами «Відомість підсумкового модульного контролю» підписується завідувачем кафедри й подається завідувачем навчальної частини кафедри до відповідного деканату не пізніше наступного робочого дня.

Здобувач вищої освіти має право на складання й два перескладання ПМК. Перше перескладання здійснюється викладачу за обов'язкової присутності завідувача кафедри, друге – комісії, склад якої визначається деканом факультету. У виняткових випадках додаткове комісійне перескладання ПМК може бути проведено за рішенням ректорату Полтавського державного медичного університету.

Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом факультету в вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового модульного контролю», який здобувач вищої освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану й (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). За організованого перескладання ПМК групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс». Модуль 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології».

2. Силабус навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс». Модуль 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології».

3. Плани практичних занять і самостійної роботи здобувачів освіти.

4. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти:

- розширені медичні карти стоматологічного хворого;
- чек-лист (перелік практичних навичок);
- перелік теоретичних питань до Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс»;

• перелік ситуаційних задач.

5. Відеофільми.

6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій.
7. Список рекомендованої літератури.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ):

1. Хоменко Л. О., Чайковський Ю. Б., Смоляр Н. І., Савичук О. В., Остапко О. І., Біденко Н. В., та ін. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Карієс зубів та його ускладнення: Підручник для студентів ВМНЗ III-IV рівнів акредитації стоматологічних факультетів, інтернів і стоматологів. Т.1. Київ: Книга-плюс; 2016. – 432 с.
2. Некаріозні ураження зубів. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування : навчальний посібник / П. М. Скрипников, Т. П. Скрипнікова, О. О. Кулай [та ін.]. – Полтава : РВВ ЗВО ПДМУ, 2022. – 180 с.

Допоміжна:

1. Каськова Л. Ф. Карієс тимчасових зубів : навч. посіб. для здобувачів освітньо-професійної програми Стоматологія за другим (магістер.) рівнем вищої освіти за спец. 221 Стоматологія галузі знань 22 Охорона здоров'я / Л. Ф. Каськова, О. С. Павленкова, Л. П. Уласевич; МОЗ України, Полтавський державний медичний університет. – Полтава : Астроя, 2023. – 122 с.
2. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів» https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
3. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс тимчасових зубів» https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/2023_kn-kariyes-tymchasovyh-zubiv.pdf
4. Стандарт медичної допомоги «Карієс зубів» (наказ МОЗ України про затвердження від 23.05.2024 № 869) https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/smd_869_23052024.pdf
5. Стандарт медичної допомоги «Карієс тимчасових зубів» (наказ МОЗ України про затвердження від 14.03.2024 № 435) https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/nakaz_435_14032024.pdf
6. Терапевтична стоматологія: у 4 т. – Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів. акред./ Данилевський М. Ф., Борисенко А. В. та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 592 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси бібліотеки.
2. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки:
 - Електронний каталог бібліотеки;
 - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники;
 - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
3. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - Інтернет каталоги і колекції посилань.
 - Медичні web-сервери і web-сторінки.
 - Бази даних.
- <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>

- <https://www.cochranelibrary.com/>
- <https://www.hrsonline.org/resource/clinicaltrials-gov>
- <https://www.wolterskluwer.com/>
- <https://medtube.net/>

Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.

Бібліографічні посібники.

Медичні організації (асоціації, наукові товариства).

Науково-дослідницькі центри та інститути.

Медична освіта.

Лікувальні заклади.

Новини.

Корисні посилання:

1. <https://www.aapd.org/research/oral-health-policies--recommendations/>
2. <https://www.aapd.org/research/oral-health-policies--recommendations/pediatric-restorative-dentistry/>
3. <https://www.aapd.org/research/oral-health-policies--recommendations/molar-incisor-hypomineralization/>
4. <https://www.aapd.org/research/oral-health-policies--recommendations/interim-therapeutic-restorations/>

Розробники: д.мед.н., професор Каськова Л.Ф.
 к.мед.н., доцент Амосова Л.І.
 к.мед.н., доцент Новікова С.Ч.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра дитячої хірургічної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради міжнародного
факультету
Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 4-Й КУРС

Модуль 5. «Клінічне навчання (навчальна практика)

з дитячої хірургічної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
4 курс 7 – 8 семестри

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
дитячої хірургічної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 року № 1

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Ткаченко Павло Іванович д.мед.н., професор. Лохматова Наталія Михайлівна к.мед.н., доцент. Доленко Ольга Борисівна к.мед.н., доцент. Білоконь Сергій Олександрович к.мед.н., доцент. Попело Юлія Вікторівна Ph.D., доцент. Коротич Наталія Миколаївна к.мед.н., асистент.
Профайл викладача (викладачів)	https://ped-hirstom.pdmu.edu.ua/common
Контактний телефон	0664603303
Е-mail:	ped.hirstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ped-hirstom.pdmu.edu.ua/common

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс»

Кількість кредитів / годин – 15,0 / 450 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 240

Самостійна робота (год.) – 210

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 5. Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32

Самостійна робота (год.) – 28

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Організації освітнього процесу на кафедрі дитячої хірургічної стоматології реалізується відповідно до нормативних документів ПДМУ:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про академічну доброчесність Полтавського державного медичного університету»;

- «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- Правила внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету та ін. <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>
- Здобувачі усіх рівнів вищої освіти мають право на визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти на кафедрі дитячої хірургічної стоматології передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, особисту присутність на всіх лекційних і практичних заняттях, не спізнюватися на заняття, та пропускати їх без поважних причин, окрім випадків спричинених поважними причинами; повідомляти деканат про причину відсутності при складанні ПМК, в робочий час протягом дня їх проведення; відпрацювати всі пропущені заняття; виконувати вимоги навчального плану у терміни; досягати, визначених для відповідного рівня вищої освіти, результатів навчання. За порушення принципів доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності. («Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету»)

Дотримання принципів академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками кафедри дитячої хірургічної стоматології передбачає: надання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента; контроль за дотриманням принципів доброчесності здобувачами освіти; інформування здобувачів освіти про типові порушення принципів доброчесності та види відповідальності. https://pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/WwK8jif9Fb1SzyjXCStiqjWVmat8x3J9QFHekKWx.pdf?_gl=1*_gqeahk*_ga*Nzg1MjY2NzU1LjE3MzMzMzMxMTQ.*_ga_V8ZTC1CVPX*czE3NTc2MTUzNzQkbzE0OSRnMSR0MTc1NzYxNzg0MSRqMzUkbDAkaDA

Здобувачі вищої освіти ПДМУ, які проходять навчання з дисципліни дитячої хірургічної стоматології зобов'язані: виконувати вимоги Законів України, Статуту Університету, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм; виконувати вимоги з техніки безпеки, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.

Під час перебування на кафедрі дитячої хірургічної стоматології та її клінічних базах студенти повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду (дрес-коду) осіб, котрі працюють і навчаються в університеті.

Студенту університету під час перебування на базах кафедри дитячої хірургічної стоматології забороняється: порушувати графік навчального процесу, запізнюватися на заняття; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача; палити на території клінічних баз дитячої хірургічної стоматології; вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику. («Правила внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету».

https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHfFAF.pdf)

Самостійна робота здобувачів вищої освіти на кафедрі дитячої хірургічної стоматології забезпечується системою навчально-методичного базису, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни. Контроль засвоєння навчального матеріалу з модулю «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології», винесеного на самостійне опрацювання, є обов'язковим з дотриманням принципів доброчесності та оформляється відповідно до вимог, розроблених кафедрою. («Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті» https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/wRYA15n5X9cgYzgLLwxjtYa8Y3OQ9wK6iAEtkjca.pdf)

Відвідування всіх практичних занять з дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» є обов'язковим. Пропущеними вважаються заняття, на яких студент особисто не був присутній. Пропущені заняття з дисципліни підлягають обов'язковому відпрацюванню. Студенти, які не відпрацювали пропущені заняття не допускаються до складання ПМК з дисципліни. Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі за два тижні до закінчення семестру і проводиться у випадку якщо середній бал з дисципліни менше 3,0. Студенту необхідно відпрацювати таку кількість незадовільних оцінок, щоб середній бал дорівнював 3,0. Відпрацювання пропущених занять та незадовільних оцінок проводить на кафедрі науково-педагогічний працівник, призначений завідувачем кафедри і фіксується в «Журналі обліку відпрацювань незадовільних оцінок». («Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету» https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf)

Усі вище перелічені документи розміщені на сторінці навчального відділу ПДМУ в розділі «Нормативні документи» <https://pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль 5 «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» передбачає опанування практичними навичками які пов'язані з етіологією, патогенезом, клінікою, діагностикою, лікуванням запальних захворювань, травматичних ушкоджень зубів та кісток у дітей з урахуванням вікових анатомо-топографічних особливостей ЩЛД, загального стану здоров'я та психоемоційного стану дитини. Під час клінічного навчання: формується вміння збирати інформацію про загальний стан пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки та ведення нормативної медичної документації, призначати додаткові методи обстеження, вдосконалювати вміння аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, визначати попередній та остаточний клінічний діагноз основних хірургічних захворювань ЩЛД; засвоюються план, вид і принципи комплексного лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології, різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних стоматологічних захворювань у дітей.

Навчальна дисципліна «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» є обов'язковою.

Предметом вивчення дисципліни дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» є методики загального та місцевого знеболення, операції видалення тимчасових та постійних зубів, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування запальних захворювань тканин щелепно-лицевої ділянки, травматичних ушкоджень м'яких тканин, зубів та кісток ЩЛД у дітей.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки):

Дисципліни	Знати	Вміти
1	2	3
Пререквізити		
<u>Гістологія</u>	Особливості розвитку та гістологічної будови щелеп, альвеолярного відростку, м'яких тканин ЩЛД, емалі, дентину, пульпи зуба.	Розрізняти гістологічні структури органів ЩЛД та зуба.
<u>Анатомія</u>	Особливості м'яких тканин, будови кісткової тканини, кровоносної системи, і нервації щелепно-лицевої ділянки у дітей.	Розрізняти основні анатомічні ознаки та структури м'яких тканин

	Особливості будови тимчасових та постійних зубів Особливості розташування судинно-нервових пучків та їх фізіологічних отворів на кістках в залежності від віку дитини.	ЩЛД.
<u>Оториноларингологія</u>	Основні складові ЛОР-патології, що сприяють розвитку патології зубо-щелепної системи. Своєчасне попередження та методи виявлення патології ЛОР – органів	Провести загальноклінічне обстеження хворого. Виявити можливу патологію. Визначити прогноз її впливу на зубо-щелепну систему.
<u>Хірургічна стоматологія</u>	Методи знеболення щелепно-лицевої ділянки. Методики амбулаторних оперативних втручань в щелепно-лицевій ділянці. Особливості перебігу запальних процесів щелепно-лицевої ділянки.	Провести знеболення щелепно-лицевої ділянки з врахуванням анатомічних вікових особливостей. Провести амбулаторне оперативне втручання в щелепно-лицевій ділянці у дітей.
<u>Дитяча терапевтична стоматологія</u>	Особливості будови тимчасових та постійних зубів, строки прорізування зубів.	Провести загальноклінічне обстеження хворого. Виявити можливу патологію. Визначити прогноз її впливу на зубо-щелепну систему.
<u>Фармакологія</u>	Групи лікарських препаратів, що застосовуються при комплексному лікуванні дітей з пухлинами м'яких тканин. Препарати для антибактеріальної та протизапальної терапії.	Обирати лікарські препарати за фармакологічними властивостями та призначенням.
Постреквізити		
<u>Ортодонтія</u>	Своєчасне попередження та усунення зубо-щелепної деформації.	Проводити своєчасне попередження зубо-щелепної деформації. Проводити усунення зубо-щелепної деформації.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» полягає у закріпленні практичних навичок у межах компетентностей та програмних результатів навчання, визначених у освітньо–професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»: оволодіння основними стоматологічними маніпуляціями та методами діагностики хірургічної стоматологічної патології у дітей для верифікації діагнозу і вибору методу лікування по показанням; формування відповідальності студента, як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Вивчення ОК «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» ґрунтується відповідно на завданнях окреслених цілями сталого розвитку ООН (ЦСР) до 2030 року. Зокрема, ЦСР 4 Якісна освіта передбачає забезпечення знаннями і навичками, необхідними для сприяння сталому розвитку, у тому числі шляхом навчання з питань сталого розвитку та сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури миру та ненасильства, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і вкладу культури в сталий розвиток.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» є набуття вмінь:

- Проводити обстеження хворого та хірургічне лікування основних стоматологічних захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Визначати провідні синдроми і симптоми у дитячій хірургічній стоматології.
- Обґрунтувати і оформити попередній клінічний діагноз в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Визначати остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Визначати характер та принципи лікування в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Використовувати принципи профілактики стоматологічних захворювань та їх ускладнень в дитячій хірургічній стоматології.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Діагностувати невідкладні стани в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці дитячої хірургічної стоматології.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячої хірургічної стоматології.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні).

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності.

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лищевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лищевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лищевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лищевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лищевої області.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна.

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані

- анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).
2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).
13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).
19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).
23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).
24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни:

знати:

- анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів ЩЛД у дітей;
- анатомічну будову щелеп та орієнтири для визначення цільових пунктів при проведенні провідникових анестезій у дітей різного віку;
- анестетики, які найбільш часто застосовуються для місцевого знеболення тканин ЩЛД у дітей;
- ускладнення під час проведення місцевого знеболювання;
- види загального знеболювання та речовини, які використовуються для його проведення;
- показання та протипоказання до загального знеболювання в умовах поліклініки та стаціонару;
- анатомічну будову, строки прорізування зубів та розсмоктування коренів;
- показання та протипоказання до видалення постійних та тимчасових зубів;
- інструменти для видалення зубів у дітей;
- ускладнення під час та після видалення зубів;
- анатомо-фізіологічні особливості будови тканин щелепно-лицевої ділянки, які впливають на розвиток запальних процесів;
- клінічні ознаки різних форм періоститів;
- клінічні ознаки остеомієлітів різних форм та локалізації;
- можливі ускладнення остеомієлітів та їх профілактика;
- особливості анатомо-фізіологічної будови скронево-нижньощелепного суглобу (СНЩС) у дітей різного віку;
- клінічні прояви гострого та хронічного артрити та вторинного деформуючого остеоартрозу СНЩС;
- клінічні прояви, диференційну діагностику та лікування одонтогенних кіст щелеп запального походження від тимчасових та постійних зубів.
- клінічні симптоми, характерні для запальних захворювань м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки;
- клінічні симптоми фурункула, карбункула, лімфаденіту;
- клінічні симптоми абсцесів та флегмон щелепно-лицевої ділянки;
- особливості анатомічної будови слинних залоз, розташування їх вивідних проток;
- клінічні прояви ран будь-якої етіології;
- клінічні прояви фолікулярної, резидуальної, фісуральних, первинної кісткової кісти та кісти прорізування;
- особливості клінічного перебігу травм зубів - забиття, травматичної дистопії, перелому зуба, переломів верхньої та нижньої щелепи;

вміти:

- альвеолотомія;
- вправлення вивиху нижньої щелепи;

- місцеве знеболювання при лікуванні стоматологічних захворювань різними методами (аплікаційне, інфільтраційне, провідникове);
- зубозберігаючі оперативні втручання при періодонтитах;
- зупинка кровотечі після видалення зуба;
- кюретаж лунки;
- періостотомія;
- проведення лігатурного зв'язування зубів;
- розкриття пародонтального абсцесу;
- розріз та висічення капюшона при перікоронариті;
- тимчасова іммобілізація при переломах щелеп;
- типові та атипові видалення тимчасових та постійних зубів;
- цистотомія;
- хірургічна обробка ран м'яких тканин обличчя в межах однієї анатомічної ділянки.

Тематичний план лекцій за модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 5 «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології»		
1.	Не передбачено навчальним планом	

Тематичний план практичних занять за модулем і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології»		
1.	Опанування навичками методики та послідовності обстеження пацієнта дитячого віку на стоматологічному хірургічному прийомі (скарги, анамнез, об'єктивний огляд, реєстрація стоматологічного статусу). Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043. <i>Мета та завдання вивчення дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології». Алгоритм обстеження стоматологічного хворого з особливостями на стоматологічному хірургічному прийомі. Порядок заповнення карти стоматологічного обстеження (ф №043). Зубні формули (квадратно-цифрова формула, ВООЗ). Визначення стоматологічного статусу за</i>	2

	<i>індексною оцінкою; КПВ, КПВ+кп (інтенсивність карієсу), ГІ Green-Vermillion (стан гігієни порожнини рота) та РМА (стан пародонта).</i>	
2.	Опанування навичками вибору фармакологічних препаратів для проведення місцевого знеболення ЩЛД у дітей. Планування алгоритму комплексного лікування при запальних процесах в ЩЛД у пацієнтів різного дитячого віку. Фармакологічні групи, назви препаратів, дозування за віком. (ЦСР 3 – міцне здоров'я: Забезпечення загального охоплення послугами охорони здоров'я, доступ до якісних основних медико-санітарних послуг і до безпечних, ефективних, якісних і недорогих основних лікарських засобів і вакцин для всіх). <i>Фармакологічні препарати для проведення місцевого знеболення: фармакокінетика та фармакодинаміка, показання та протипоказання до застосування, особливості вікового дозування, формули для розрахунку дози в залежності від віку. Основні групи (антибактеріальні, НПЗ, антигістамінні, антисептики) та перелік фармакологічних препаратів, які можуть бути призначені для лікування запального процесу в ЩЛД у дітей. Показання, протипоказання, дозування препаратів з урахуванням віку. Рецептура. Принципи комплексного лікування гострого та хронічного банального запального процесу ЩЛД у дітей у віковому аспекті.</i>	2
3.	Опанування навичками особливостей техніки проведення місцевого знеболення тканин верхньої щелепи у віковому аспекті. <i>Особливості техніки інфільтраційного та провідникового знеболювання на верхній щелепі у дітей різного віку: показання та протипоказання до проведення. Ускладнення, їх попередження та лікування.</i>	2
4.	Опанування навичками особливостей техніки проведення місцевого знеболення тканин нижньої щелепи у віковому аспекті. <i>Особливості техніки інфільтраційного та провідникового знеболювання на нижній щелепі у дітей різного віку: показання та протипоказання до проведення. Ускладнення, їх попередження та лікування.</i>	2
5.	Опанування навичками техніки проведення операції видалення зубів у дітей. Хірургічний стоматологічний	2

	інструментарій для видалення зубів. Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043. <i>Хірургічний стоматологічний інструментарій для операції видалення зуба. Відмінності набору інструментів для проведення операції видалення тимчасових зубів. Показання, протипоказання (абсолютні та відносні) до видалення зубів у дітей. Етапи операції видалення тимчасових та постійних зубів. Особливості проведення операції видалення зубів у дітей із супутніми соматичними захворюваннями. Загальні та місцеві ускладнення під час та після видалення зубів у дітей, методи їх лікування та профілактика. Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043.</i>	
6.	Опанування навичками техніки проведення розтину підокісного абсцесу з вестибулярного боку верхньої та нижньої щелеп та на піднебінні у дітей різного віку. Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043. <i>Періост щелеп. Особливості техніки проведення розтину підокісного абсцесу різної локалізації в період змінного та постійного прикусу. Показання до проведення розтину підокісного абсцесу. Інструментарій для періостотомії, вибір методу знеболення. Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043 з відповідним діагнозом (скарги, анамнез, стоматологічний статус, діагноз, дані додаткових методів дослідження, лікування.)</i>	2
7.	Опанування навичками інтерпретації результатів променевої діагностики при періоститі та остеомієліті щелеп, в диференційно-діагностичному аспекті. Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043. (ЦСР 3 – міцне здоров'я: Забезпечення загального охоплення послугами охорони здоров'я, доступ до якісних основних медико-санітарних послуг). <i>Види та методи променевої діагностики її переваги та недоліки. Показання до призначення променевих видів діагностики при патології ЩЛД у дітей. Інформативність даних променевої діагностики в залежності від конкретної патології (періостит, остеомієліт). Основні рентгенологічні ознаки періоститу та остеомієліту щелеп у дітей. Інтерпретації результатів променевої діагностики при періоститі та остеомієліті щелеп в диференційно-</i>	2

	діагностичному аспекті. Оформлення направлення на рентген-дослідження (ОПТГ, КТ, контактний внутрішньоротовий рентгензнімок). Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043	
8.	Опанування навичками техніки проведення цистотомії та інтерпретації результатів променевої діагностики при запальних одонтогенних кістах щелеп від тимчасових та постійних зубів, в диференційно-діагностичному аспекті. <i>Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів. Показання до призначення цистотомії чи цистектомії у дитячому віці. Оформлення направлення на рентген-дослідження (ОПТГ, КТ, контактний внутрішньоротовий рентгензнімок). Інтерпретація результатів променевої діагностики при запальних одонтогенних кістах щелеп. Оперативні втручання - цистотомія. Вибір інструментарію, та виду знеболення.</i>	2
9.	Навчальна історія хвороби. Курація пацієнта. <i>Перелік діагнозів для написання навчальної історії хвороби. Курація пацієнта. Заповнення медичної карти стоматологічного хворого форма № 043. Письмове оформлення навчальної історії хвороби за формою.</i>	2
10	Опанування навичками техніки та алгоритму обстеження пацієнтів з лімфаденітом та патологією слинних залоз. Інтерпретація результатів додаткових методів дослідження, призначення комплексного лікування. <i>Алгоритм та особливості об'єктивного обстеження пацієнтів з лімфаденітом ЩЛД та патологією слинних залоз. Додаткові методи дослідження, які використовуються при даних патологіях. Показання та вибір до призначення додаткових методів дослідження, їх інтерпретація. Вибір умов (амбулаторно, стаціонар) та методу лікування. Алгоритм призначення медикаментозного лікування в залежності від патології та віку пацієнта.</i>	2
11	Опанування навичками проведення диференційної діагностики запальних одонтогенних та неодонтогенних процесів м'яких тканин ЩЛД у дітей (фурункул, карбункул, бешиха, абсцес, флегмона). <i>Алгоритм та особливості об'єктивного обстеження пацієнтів з запальними одонтогенними та неодонтогенними процесами м'яких тканин ЩЛД у дітей (фурункул, карбункул,</i>	2

	бешиха, абсцес, флегмона). Показання та вибір до призначення додаткових методів дослідження, їх інтерпретація. Вибір умов (амбулаторно, стаціонар) методу лікування. Алгоритм призначення медикаментозного лікування в залежності від патології та віку пацієнта.	
12	Опанування навичками техніки та алгоритму обстеження пацієнтів з патологією СНЩС, інтерпретація результатів променевих методів дослідження, призначення комплексного лікування. <i>Алгоритм та особливості об'єктивного обстеження пацієнтів з патологією СНЩС. Додаткові методи дослідження, які використовуються при такій патології. Показання та вибір до призначення додаткових методів дослідження, їх інтерпретація при патології СНЩС. Оформлення направлення на рентген-дослідження СНЩС. Вибір умов (амбулаторно, стаціонар) та методу лікування. Алгоритм призначення медикаментозного лікування в залежності від патології СНЩС та віку пацієнта.</i>	2
13	Опанування навичками первинної хірургічної обробки при травматичних пошкодженнях м'яких тканин ЩЛД. Види та етапи первинної хірургічної обробки ран. <i>Алгоритм та особливості об'єктивного обстеження пацієнтів при травматичних пошкодженнях м'яких тканин ЩЛД. Додаткові методи дослідження, які використовуються при даній патології. Показання, вибір до призначення додаткових методів дослідження та їх інтерпретація. Види та етапи первинної хірургічної обробки ран. Алгоритм призначення медикаментозного лікування в залежності від тяжкості травматичних пошкодження м'яких тканин ЩЛД.</i>	2
14	Опанування навичками техніки та алгоритму обстеження при травматичних пошкодженнях зубів та щелеп у дітей, інтерпретації результатів променевих методів дослідження, призначення комплексного лікування. (ЦСР 11 – сталий розвиток міст і громад: Мінімізація негативного впливу довкілля вразливої групи осіб (дітей)). <i>Алгоритм та особливості об'єктивного обстеження пацієнтів при травматичних ушкодженнях зубів і щелеп у дітей. Додаткові методи дослідження, які використовуються при такій патології. Показання та вибір до призначення додаткових методів дослідження, їх інтерпретація.</i>	2

	<i>Алгоритм лікування в залежності від тяжкості травматичного ураження зубів та щелеп з врахуванням віку пацієнта.</i>	
15	Захист навчальної історії хвороби. <i>Оформлена власноруч здобувачем навчальна історія хвороби.</i>	2
16	Підсумковий модульний контроль. <i>Перелік теоретичних питань та практичних навичок для складання ПМК з дисципліни Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології»</i>	2

Самостійна робота

№ п/п	Зміст	Кількість годин
Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології»		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка	14
2.	Написання навчальної історії хвороби.	10
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
4.	Разом за модуль	28

Індивідуальні завдання

1. Робота в студентському науковому гуртку з оформленням тез для матеріалів науково-практичних конференцій та підготовкою доповідей на студентську наукову конференцію.
2. Створення відеотеки навчальних методик хірургічних втручань в щелепно-лицьовій ділянці у дітей.
3. Виготовлення засобів для унаочнення навчання (таблиці, препарати, тематичні фото – матеріали, мультимедійні презентації тощо).
4. Участь у профільних студентських олімпіадах з дисципліни.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології».

1. Класифікація методів знеболювання (загальне, місцеве, їх види) тканин щелепно-лицьової ділянки (ЩЛД).
2. Анестетики, для місцевого знеболення тканин ЩЛД. Показання до застосування, дозування відповідно до віку.
3. Особливості аплікаційного та інфільтраційного знеболювання тканин ЩЛД у дітей.
4. Техніка провідникових анестезій на верхній щелепі у дітей різного віку.

5. Техніка провідникових анестезій на нижній щелепі у дітей різного віку.
6. Місцеві ускладнення під час проведення провідникової анестезії, їх попередження.
7. Загальні ускладнення місцевої анестезії ЩЛД: непритомність, колапс, анафілактичний шок у дітей. Набряк Квінке. Алгоритм надання невідкладної допомоги.
8. Показання та протипоказання до видалення постійних та тимчасових зубів.
9. Етапи операції видалення зуба та особливості їх проведення. Особливості видалення тимчасових та постійних зубів.
10. Ускладнення під час та після операції видалення зубів, їх профілактика та лікування.
11. Післяекстракційні кровотечі. Діагностика, методи та об'єм невідкладної допомоги.
12. Алгорит комплексного протизапального лікування: методи, препарати, дозування відповідно до віку.
13. Гострий одонтогенний періостит щелеп у дітей. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості діагностики та лікування.
14. Хронічний періостит щелеп. Етіологія, класифікація та особливості клінічного перебігу, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
15. Диференційна діагностика гострого та хронічного періоститу щелеп.
16. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика Принципи лікування.
17. Гострий гематогенний остеомієліт. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування та профілактика.
18. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп у дітей. Клініко-рентгенологічні форми хронічного одонтогенного остеомієліту. Показання до хірургічного лікування.
19. Диференційна діагностика періоститу і остеомієліту за результатами променевої діагностики.
20. Методи обстеження пацієнтів з захворюваннями СНЩС у дітей.
21. Інтерпретація результатів променевих методів дослідження СНЩС.
22. Диференційна діагностика запальних захворювань СНЩС. Принципи лікування.
23. Одонтогенні запальні кісти щелеп від постійних та тимчасових зубів. Клініко-рентгенологічні, диференційно-діагностичні ознаки одонтогенних запальних кіст.
24. Показання до проведення цистотомії та цистектомії.
25. Лімфаденіти ЩЛД у дітей. Методи та алгоритм обстеження при патології лімфатичних вузлів.
26. Принципи та алгоритм комплексного лікування гострих та хронічних лімфаденітів.
27. Запальні захворювань слинних залоз, методи та алгоритм обстеження пацієнтів при патології слинних залоз.
28. Принципи комплексного лікування запальних захворювань слинних залоз.

- 29.Фурункул, карбункул, бешиха щелепно-лицевої ділянки. Методи та алгоритм обстеження, принципи лікування.
- 30.Абсцес та флегмона щелепно-лицевої ділянки. Методи та алгоритм обстеження, принципи лікування.
- 31.Вивихи тимчасових та постійних зубів. Методи та алгоритм обстеження, принципи лікування.
- 32.Переломи тимчасових та постійних зубів. Методи та алгоритм обстеження, принципи лікування.
- 33.Класифікація травматичних уражень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.
- 34.Первинна хірургічна обробка ран її класифікація та етапи.
- 35.Термічні ураження тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Методи та алгоритм обстеження, принципи лікування.
- 36.Комплексне лікування переломів верхньої щелепи в залежності від тяжкості травми та віку дитини.
- 37.Комплексне лікування переломів нижньої щелепи в залежності від тяжкості травми та віку дитини.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології».

1. Зібрати анамнез та оформити медичну документацію хворих з запальними процесами м'яких тканин та щелеп, травмами щелепно-лицевої ділянки.
2. Сформулювати діагноз з запальними процесами та травмами щелепно-лицевої ділянки у дітей.
3. Розшифрувати рентгенограми та поставити попередній діагноз у хворих з запальними процесами і травмами щелеп у дітей.
4. Оформити навчальну історію хвороби.
5. Зробити виписку з історії хвороби.
6. Провести аплікаційне знеболювання м'яких тканин у дітей.
7. Провести інфільтраційне знеболювання тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей.
8. Провести провідникове знеболювання нижньої щелепи.
9. Провести провідникове знеболювання верхньої щелепи.
- 10.Видалити тимчасові та постійні зуби на верхній та нижній щелепі.
- 11.Накласти П-подібний шов на лунку у разі виникнення кровотечі після видалення зуба.
- 12.Провести розтин періостального абсцесу з локалізацією на вестибулярній поверхні коміркового відростку та на піднебінні.
- 13.Провести розтин поверхневого абсцесу м'яких тканин.
- 14.Призначити комплексне лікування при запальних процесах щелепно-лицевої ділянки у дітей.
- 15.Вправити вивих нижньої щелепи.
- 16.Провести первинну хірургічну обробку рани м'яких тканин ЩЛД без дефекту.
- 17.Зробити імобілізацію зубів у разі їх пошкодження.
- 18.Накласти назубо-ясеневу шину у разі перелому тіла нижньої щелепи.

19. Надати медичну допомогу при обмороці, колапсі, анафілактичному шоці, набряку Квінке.

Методи навчання

На кафедрі в навчальному процесі використовуються наступні методи навчання:

- **вербальні/словесні** (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (різні види вправлення, виконання медичних стоматологічних маніпуляцій, практики);
- **пояснювально-ілюстративний** – передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- **проблемного викладу**;
- **презентації**;
- **бесіди та тематичні дискусії**;
- **електронні лекції**;
- **частково-пошукові**;
- **дистанційні консультації**.

Форми і методи оцінювання.

На кафедрі при вивченні навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4 курс Модуль «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» згідно з нормативно-правовими актами, що регулюють організацію навчального процесу, контрольні заходи по оцінюванню навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ПДМУ включають наступні форми контролю: поточний та підсумковий. Використовуються наступні методи поточного контролю: усний контроль, письмовий, тестовий, програмований контроль, а також методи самоконтролю для самооцінки.

Усний контроль (усне опитування). Усне опитування на кафедрі застосовується в послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка студентів до відповіді та викладу знань; коригування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді. За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні.

Письмовий контроль. Його метою є з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння знаннями, вміннями та навичками з дисципліни, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх. Показником сформованості самоконтролю є усвідомлення студентом правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Система поточного і підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності на кафедрі дитячої хірургічної стоматології проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Реалізується поточний контроль у формі вирішення ситуаційних завдань, усного опитування на практичних заняттях. Критерії оцінювання ПМК доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни (перше практичне заняття) та представлені в таблиці 1.

Критерії оцінювання ПМК доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни (перше практичне заняття) та представлені в таблиці 1.

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

		контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану студентом

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і складає 72 бала (3,0 середній бал).

В разі, якщо у студента середній бал з Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» менше 3,0 йому необхідно відпрацювати таку кількість незадовільних оцінок, щоб середній бал із дисципліни дорівнював 3,0.

Підсумковий модульний контроль Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» проводиться, на останньому практичному занятті модуля.

До ПМК з Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за

згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі, незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Підсумковий модульний контроль Модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої хірургічної стоматології» оцінює теоретичну та практичну підготовку, і складається з двох частин: перша – оцінка за оформлення «Медичної карти стоматологічного хворого форма № 043» (5 шт.) (додаток 1), друга - проводиться в усній формі - оцінюються відповіді на два теоретичних питання, практичну навичку та опис рентгенологічного знімку.

Результат ПМК оцінюється у балах (традиційна 4-бальна оцінка не виставляється). Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, за якої контроль вважається складеним, є 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (табл.2).

Таблиця 2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		

3,1	74	50	124	D	
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і складає 72 бала.

Перед проведенням ПМК завідувач навчальної частини кафедри отримує відомості в деканаті під свій особистий підпис. Викладач, який проводить ПМК, призначається завідувачем кафедри і затверджується у відповідному графіку.

При оцінюванні ПМК враховуються відмітки за усі контрольні завдання. До підсумкового модульного контролю допускається студент, який на 100% виконав запропоновану кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі. Максимальна кількість балів за оформлення «Медичної карти стоматологічного хворого форма № 043» дорівнюється 40 балам, мінімальна кількість балів – 30 балів:

- 40 - 38 балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та ґрунтовно описав їх на достатньо високому теоретичному рівні.
- 37 - 34 балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм опис, але допустив при цьому несуттєві помилки.
- 33 - 30 балів – отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм опис, але допустив при цьому суттєві помилки.
- 29 и менше балів - отримує студент, який письмово виклав запропоновану кількість маніпуляцій та надав їм теоретичний опис, але допустив при цьому грубі суттєві помилки.

Оцінка за усну частину, яка складається з двох теоретичних питань, практичної навички та рентгенологічного знімку, нараховується наступним чином: мінімальна кількість балів – 20, максимальна – 40 балів. Кожне завдання (два теоретичних питання, практична навичка та рентгенологічний знімок) оцінюється:

- 9 - 10 балів – студент володіє не менш ніж 90% знань з питань усної частини. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практичне завдання виконується в повному обсязі.
- 7 - 8 балів – студент володіє знаннями в обсязі не менш ніж 75 – 89% з питань усної частини, допускає несуттєві помилки, які виправляє. Практичне завдання виконується в повному обсязі, допускаються незначні помилки.
- 5 - 6 балів – студент володіє знаннями по темі в обсязі не менше 60 – 74% з питань усної частини. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не відкореговують. Не в повному обсязі виконує практичне завдання.
- 0 балів – студент не показав необхідний мінімум знань в межах 59% з питань усної частини. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Практичними навичками не володіє.

Кількість балів за ПМК розраховується за формулою:
кількість балів за ПМК = кількість балів за письмове оформлення «Медичної карти стоматологічного хворого форма № 043» + кількість балів за 1-е теоретичне питання + кількість балів за 2-е теоретичне питання + кількість балів за практичну навичку + кількість балів за опис рентгенологічного знімку.

- Мінімальна кількість балів:
 $30 \text{ б.} + 5 \text{ б.} + 5 \text{ б.} + 5 \text{ б.} + 5 \text{ б.} = 50 \text{ б.}$
- Максимальна кількість балів:
 $40 \text{ б.} + 10 \text{ б.} + 10 \text{ б.} + 10 \text{ б.} + 10 \text{ б.} = 80 \text{ б.}$

Науково-педагогічний працівник, що проводив ПМК, вносить у «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента не пізніше як на наступний день та закріплює особистим підписом. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів. Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК з дитячої хірургічної стоматології з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів з позначкою «н/д» (не допущений) позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК». «Відомість підсумкового модульного контролю» завідувач навчальної частини кафедри передає до деканату того ж дня.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти виставляється оцінка «незадовільно».

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК з дитячої хірургічної стоматології. Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом. Персональна відомість перескладання ПМК заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри дитячої хірургічної стоматології.
https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Методичне забезпечення

1. Робочий навчальний план.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Силабус з навчальної дисципліни.
4. Тематичний план практичних занять.
5. Перелік теоретичних питань до підготовки здобувачів до ПМК.
6. Перелік практичних навичок до ПМК.
7. Комплекти результатів додаткових методів дослідження.
8. Навчальні посібники підготовлені науково-педагогічними працівниками кафедри.
9. Мультимедійні презентації.
10. Наочні матеріали.
11. Навчально-методична література.

Рекомендована література

Базова

1. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: нац. Підруч. / Л.М. Яковенко, В.Г. Черкасов, І.Л. Чехова та ін.; за ред. проф. Л.М. Яковенко. – 2-е вид., переробл. та доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 496 с.: кольор. вид.

Допоміжна

1. Тестові завдання для підготовки до ліцензійованого іспиту "Крок 2. Стоматологія" з дитячої стоматології [Текст] = Test Items for Licensing Examination "Krok 2. Stomatology" on Paediatric Dentistry: навч.-метод. посіб. / О. І. Годованець, А. В. Котельбан, М. П. Митченко [та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, Буковин. держ. мед. ун-т. - Чернівці: БДМУ, 2021. - 178 с. - Текст англ.
2. Ткаченко П. І., Дмитренко М. І., Старченко І. І., Чоловський М. О. Хірургічна ортодонція / Монографія. - Полтава, 2020. - 108 с
3. Acute and Chronic Maxillofacial Lymphadenitis in Children / P.I. Tkachenko, S.O. Bilokon, N.M. Lokmatova, Y.V. Popelo, N.M. Korotych; PSMU. – Lviv: Publishing “Magnolia 2006”, 2022. – 124 p.
4. Pediatric surgical dentistry. Outpatient treatment [Text]: Learning guide for international master's students, who are trained in specialty 221 "Stomatology" in higher education institutions of the Ministry of Health of Ukraine / P.I. Tkachenko, S.O. Bilokon, N.M. Lokmatova, O.B. Dolenko; «Magnolia 2006». – Lviv, 2023. – 146 pages.
5. Benign neoplasms of soft tissues of the maxillofacial area and salivary glands in children / P.I. Tkachenko, S.O. Bilokon, N.M. Lokmatova, Y.V. Popelo – Lviv: Publishing “Magnolia 2006”, 2024. – 146 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://repository.pdmu.edu.ua/home>
2. <https://www.medpublish.com.ua/hirurgichna-stomatologija-ta-schelepno-liceva-hirurgija-ditjachogo-viku-pidruchnik-vnz-v-r-a-lv-harkov-lm-jakovenko-l-chehova-za-red-lv-harkova/p-672.html>
3. <https://repository.pdmu.edu.ua/collections/3d182e0b-89b3-43a9-965a-e00e5a98a45b/search>

Силабус навчальної дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 221 Стоматологія.

Розробники:

- Завідувач кафедри дитячої хірургічної стоматології, д.мед.н., проф. Ткаченко П.І.,
- к.мед.н., доц. Лохматова Н.М.,
- Ph.D., доц. Попело Ю. В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра ортодонтії

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради міжнародного
факультету
Протокол від «30» серпня 2024 року №1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 4-Й КУРС
Модуль 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
IV курс VII-VIII семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри ортодонтії
Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по-батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Смаглюк Любов Вікентіївна д. мед. н., професор Карасюнок Анна Євгеніївна к. мед. н., доцент Воронкова Ганна Володимирівна к. мед. н., доцент Ляховська Анастасія Віталіївна к. мед. н., доцент Білоус Алевтина Миколаївна
Профайл викладача (викладачів)	https://orthodontic.pdmu.edu.ua Кафедра ортодонтії;
Контактний телефон	+38(0532) 53-25-22
E-mail:	orthodontic@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://orthodontic.pdmu.edu.ua Кафедра ортодонтії

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс»

Кількість кредитів / годин – 15,0 / 450 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 240

Самостійна робота (год.) – 210

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 6. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії»

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32

Самостійна робота (год.) – 28

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Визначається системою вимог. Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс». Модуль 6. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії». Політика навчальної дисципліни побудована з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс». Модуль 6. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії», дотримуючись принципів академічної

добročесності – Кодекс академічної доброчесності в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/acuIqVmfy9EklnqGTD eNGxcZYY09NpWN3T2KFdps.pdf)

Здобувачі вищої освіти академії обов'язково повинні дотримуватись «Правил внутрішнього розпорядку для студентів ПДМУ» (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf)

Присутність здобувачів вищої освіти на всіх видах занять є обов'язковою (окрім випадків за поважною причиною), запізнення на заняття не допускаються!

Правила відпрацювань пропущених занять доступні за посиланням https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті;
- Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету;
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо Ви не згодні з результатами підсумкового контролю, ознайомтесь з «Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії передбачає самостійне опанування студентами практичними навичками згідно освітньо-професійної програми 221 Стоматологія. Воно проводиться в той час, коли студентами 4-го курсу набуті знання з нормального розвитку зубо-щелепної системи та клінічної ортодонтії.

Модуль 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії передбачає опанування практичними навичками, які пов'язані з питаннями антенатального та постнатального періодів розвитку зубо-щелепного апарату, анатомо-морфологічними особливостями порожнини рота новонародженого, морфо-функціональною характеристикою тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу, оволодінням методами обстеження ортодонтичного пацієнта, розумінням процесів, які відбуваються в тканинах пародонту під впливом ортодонтичної апаратури; оволодінням основними стоматологічними маніпуляціями та методами обстеження ортодонтичних пацієнтів для встановлення діагнозу та вибору правильного методу лікування, опанування існуючими методами лікування ортодонтичних пацієнтів із різними видами зубо-щелепних аномалій і деформацій.

Модуль 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії сприяє та робить внесок у досягнення загальних цілей сталого розвитку:

Ціль 3: Міцне здоров'я і благополуччя:

- Ортодонтичні методи дозволяють вивчати морфо-функціональну характеристику тимчасового, змінного та постійного періодів прикусу, оволодіти методами обстеження ортодонтичного пацієнта;
- Ортодонтичні методи дозволяють зрозуміти процеси, які відбуваються в тканинах пародонту під впливом ортодонтичної апаратури;
- Дослідження в ортодонтії сприяють оволодінню основними стоматологічними маніпуляціями та методами обстеження ортодонтичних пацієнтів для встановлення діагнозу та вибору правильного методу лікування пацієнтів з різними видами зубо-щелепних аномалій та деформацій;
- Розробка нових методів діагностики та лікування: дослідження дозволяють призвести до розробки методів для ранньої діагностики спадкових захворювань та ефективніших методів їх лікування.

Ціль 9: Промисловість, інновації та інфраструктура:

- Інновації в ортодонтії, такі як сканування для аналізу зубо-щелепної системи, сприяють розвитку наукової інфраструктури;
- Ці інновації стимулюють промисловість до розробки та виробництва сучасного лабораторного обладнання;
- Розробка нових ортодонтичних апаратів: інновації в цій галузі сприяють створенню нових технологій, прискорення ортодонтичного лікування, що може бути корисним для економічного зростання та створення нових робочих місць.

Ціль 12: Відповідальне споживання та виробництво:

- Впровадження «зелених» лабораторних практик, зменшення відходів і раціональне використання ресурсів у ортодонтичних лабораторіях;

Ціль 17: «Партнерство заради сталого розвитку»:

- Міжнародна співпраця: обмін знаннями, технологіями та найкращими практиками у сфері ортодонтії на міжнародному рівні може зміцнити партнерство між країнами та сприяти досягненню спільних цілей сталого розвитку, особливо у сфері здоров'я та науки.

Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки). Проходження Модуля 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії для студентів 4 курсу стоматологічного факультету ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, медичної фізики, медичної біології, нормальної фізіології, пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної стоматології, пропедевтики хірургічної стоматології, дитячої терапевтичної стоматології, дитячої хірургічної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань.

У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – ортодонтії, стоматології дитячого віку, хірургічної та ортопедичної стоматології, що передбачає інтеграцію з ними «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета клінічного навчання з ортодонтії полягає у закріпленні практичних навичок у межах компетентностей і результатів навчання, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 Стоматологія галузі знань 22 Охорона здоров'я: оволодіння основними ортодонтичними маніпуляціями та методами діагностики у дітей для постановки діагнозу та вибору правильного методу лікування; формування відповідальності студента, як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання та професійної діяльності.

1.2. Основними завданнями проходження Модуля 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії є:

- Аналізувати результати обстеження пацієнта в ортодонтичній клініці.
- Визначати провідні синдроми і симптоми в ортодонтії.
- Визначати характер та принципи лікування в клініці ортодонтії.
- Використовувати принципи профілактики стоматологічних захворювань та їх ускладнень в ортодонтії.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань в клініці ортодонтії.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації в клініці ортодонтії.
- Діагностувати невідкладні стани в клініці ортодонтії.
- Надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці ортодонтії.
- Обґрунтувати і оформити попередній клінічний діагноз в клініці ортодонтії.
- Проводити обстеження пацієнта та лікування основних стоматологічних захворювань у клініці ортодонтії.
- Ставити остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці ортодонтії.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання для дисципліни:

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).
2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового

обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

По завершенню вивчення Модуля 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії студенти повинні:

- знати:

- ріст та формування щелепних кісток у віковому аспекті;
- поняття про норму в ортодонтії;
- клінічні методи обстеження пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями і деформаціями;
- антропометричні методи обстеження;
- методи дослідження мовної, дихальної, жувальної функції та функції ковтання;
- рентгенологічні методи обстеження;
- методи телерентгенографії;
- основні принципи і методи лікування пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями та деформаціями;
- класифікації зубо-щелепних аномалій та деформацій;
- сучасні уявлення про етіологію, патогенез, клінічні прояви різних аномалій і

- деформацій окремих зубів, зубних рядів та форм патологічних прикусів;
- методи лікування та профілактики зубо-щелепних аномалій і деформацій;
 - диспансерні групи нагляду за ортодонтичними пацієнтами;
 - провідні синдроми в ортодонтії;
 - профілактика факторів ризику зубо-щелепних аномалій і деформацій.

- вміти:

1. Аналізувати результати обстеження ортодонтичного пацієнта:
 - з аномаліями окремих зубів (розмірів, форми, кількості, структури, прорізування);
 - з аномаліями положення окремих зубів (вестибуло-оральним, мезіо-дистальним, супра- та інфраоклюзією, тортооклюзією, скупченістю тощо);
 - з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів);
 - з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах).
2. Визначити диспансерні групи нагляду за ортодонтичними пацієнтами:
 - з аномаліями окремих зубів (розмірів, форми, кількості, структури, прорізування);
 - з аномаліями положення окремих зубів (вестибуло-оральним, мезіо-дистальним, супра- та інфраоклюзією, тортооклюзією, скупченістю тощо);
 - з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів);
 - з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах).
3. Призначити профілактичні заходи в групі з факторами ризику:
 - з аномаліями окремих зубів (розмірів, форми, кількості, структури, прорізування);
 - з аномаліями положення окремих зубів (вестибуло-оральним, мезіо-дистальним, супра- та інфраоклюзією, тортооклюзією, скупченістю тощо);
 - з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів);
 - з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах).
4. Визначити провідні симптоми в ортодонтії:
 - психо-емоційний стан;
 - порушення постави;
 - асиметрія обличчя;
 - порушення пропорційності обличчя;
 - порушення профілю обличчя;
 - вкорочення верхньої губи;
 - вираженість природних складок обличчя;
 - стан функції змикання губ;
 - стан функції жування;
 - стан функції дихання;
 - стан функції ковтання;
 - стан функції мовлення;
 - стан функції СНЩС;
 - обмеження у відкриванні рота;
 - захворювання пародонту;
 - стану окремих зубів;
 - положення окремих зубів;
 - порушення форми зубних рядів;

- порушення прикусу в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах.
4. Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лищевої ділянки.
 5. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на ортодонтчному прийомі
 6. Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз зубощелепних аномалій та деформацій пацієнту:
 - з аномаліями окремих зубів (розмірів, форми, кількості, структури, прорізування);
 - з аномаліями положення окремих зубів (вестибуло-оральним, мезіо-дистальним, супра- та інфраоклюзією, тортооклюзією, скупченістю тощо);
 - з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів);
 - з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах).
 7. Обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в ортодонтчній практиці при:
 - порушенні постави;
 - асиметрії обличчя;
 - порушенні пропорційності обличчя;
 - порушенні профілю обличчя;
 - вкороченні верхньої губи;
 - вираженості природних складок обличчя;
 - порушенні функції змикання губ;
 - порушенні функції жування;
 - порушенні функції дихання;
 - порушенні функції ковтання;
 - порушенні функції мовлення;
 - дисфункції СНЩС;
 - обмеженні у відкриванні рота;
 - захворюванні пародонту;
 - порушенні стану окремих зубів;
 - порушенні положення окремих зубів;
 - порушенні форми зубних рядів;
 - порушенні прикусу в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах.
 8. Проводити диференційну діагностику захворювань зубо-щелепного апарату:
 - при аномаліях розмірів окремих зубів;
 - при аномаліях форми окремих зубів;
 - при аномаліях кількості окремих зубів;
 - при діастемах і тремах;
 - при скупченості зубів;
 - при тортоаномаліях;
 - при вестибуло-оральному положенні зубів;
 - при прогнатії (дистальному прикусі);
 - при прогенії (мезіальному прикусі);
 - при відкритому прикусі;
 - при глибокому прикусі;
 - при одно- або двосторонньому перехресному прикусі.
 9. Проводити диференційну діагностику соматичних захворювань, що

потребують особливої тактики ведення ортодонтичних пацієнтів з:

- вадами серця;
- ендокринною патологією;
- патологією опорно-рухового апарату;
- епілепсією;
- бронхіальною астмою;
- цукровим діабетом;
- ВІЛ-інфекцією/СНІД;
- вірусним гепатитом;
- дифтерією;
- туберкульозом.

10.Проводити обстеження ортодонтичних хворих:

- з аномаліями окремих зубів (розмірів, форми, кількості, структури, прорізування);
- з аномаліями положення окремих зубів (вестибуло-оральним, мезіо-дистальним, супра- та інфраоклюзією, тортооклюзією, скупченістю тощо);
- з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів);
- з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах).

11. Проводити профілактику найбільш поширених зубо-щелепних аномалій:

- з аномаліями окремих зубів (розмірів, форми, кількості, структури, прорізування);
- з аномаліями положення окремих зубів (вестибуло-оральним, мезіо-дистальним, супра- та інфраоклюзією, тортооклюзією, скупченістю тощо);
- з аномаліями зубних рядів (форми, розмірів);
- з аномаліями прикусу (в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах).

Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин		
	Усього	У тому числі	
		Практичні	СРС
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Діагностика зубо-щелепних аномалій			
Тема 1. Клінічні методи обстеження пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями та деформаціями. Антропометричні вимірювання голови. Фотометрія в ортодонтії.	3	2	1
Тема 2. Методи дослідження функцій жування, дихання та мовлення. Особливості типів ковтання, їх характеристика.	3	2	1
Тема 3. Вивчення КДМ за Tonn, Pont, Korkhaus. Метод Снагіної. Геометрично-графічний метод вивчення форми зубних дуг Hawley-Herber-Herbst.	3	2	1
Тема 4. Рентгенологічні методи обстеження (ОПТГ, дентальні знімки, визначення кісткового віку, КТ, МРТ).	3	2	1
Тема 5. Методики телерентгенографії (пряма та	3	2	1

бокова). Розшифрування телерентгенограм за Schwarzh. Основні антропометричні орієнтири.			
Тема 6. Рентгенологічна класифікація зубо-щелепних аномалій, побудована на даних телерентгенографічних досліджень. Основні форми аномалій прикусу: гнатична (скелетна), зубо-альвеолярна та змішана.	3	2	1
Тема 7. Методи лікування ортодонтичних пацієнтів. Показання до ортодонтичного лікування в залежності від віку пацієнта. Профілактична направленість і комплексність ортодонтичного лікування. Вибір методів лікування з урахуванням віку хворого, ступеню вираженості аномалії. Диспансерні групи.	3	2	1
Тема 8. Контроль змістового модуля.	8	2	6
Разом за змістовим модулем 1	29	16	13
Змістовий модуль 2. Історія хвороби ортодонтичного пацієнта			
Тема 1. Клінічне обстеження пацієнта із зубо-щелепними аномаліями та деформаціями. Встановлення морфологічної частини попереднього діагнозу. Заповнення клінічної частини карти ортодонтичного пацієнта.	3	2	1
Тема 2. Дослідження функцій жування, дихання та мовлення, ковтання, змикання губ. Встановлення функціональної частини попереднього діагнозу. Заповнення функціональної частини карти ортодонтичного пацієнта.	3	2	1
Тема 3. Біометрія контрольно-діагностичних моделей за Tonn, Pont, Korkhaus, Снагіною. Геометрично-графічний метод вивчення форми зубних дуг Hawley-Herber-Herbst. Заповнення біометричної частини карти ортодонтичного пацієнта.	3	2	1
Тема 4. Оцінка результатів рентгенологічного дослідження (ОПТГ, дентальні знімки, визначення кісткового віку, КТ, МРТ). Заповнення рентгенологічної частини карти ортодонтичного пацієнта.	3	2	1
Тема 5. Оцінка телерентгенографії та визначення клінічної форми аномалії. Постановка остаточного діагнозу.	3	2	1
Тема 6. Планування ортодонтичного лікування.	3	2	1
Тема 7. Захист історії хвороби.	3	2	3
Тема 8. Підсумковий модульний контроль.	8	2	6
Разом за Змістовим модулем 2	31	16	15
Разом за Модуль 6. Клінічне навчання	60	32	28

(навчальна практика) з ортодонції			
-----------------------------------	--	--	--

4. Теми лекцій – не передбачено навчальним планом.

5. Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом.

6. Теми практичних занять за модулями і змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Діагностика зубо-щелепних аномалій		
1	Клінічні методи обстеження пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями та деформаціями. Антропометричні вимірювання голови. Фотометрія в ортодонції.	2
2	Методи дослідження функцій жування, дихання та мовлення. Особливості типів ковтання, їх характеристика.	2
3	Вивчення КДМ за Tonn, Pont, Korkhaus. Метод Снагіної. Геометрично-графічний метод вивчення форми зубних дуг Hawley-Herber-Herbst.	2
4	Рентгенологічні методи обстеження (ОПТГ, дентальні знімки, визначення кісткового віку, КТ, МРТ).	2
5	Методики телерентгенографії (пряма та бокова). Розшифрування телерентгенограм за Schwarz. Основні антропометричні орієнтири.	2
6	Рентгенологічна класифікація зубо-щелепних аномалій, побудована на даних телерентгенографічних досліджень. Основні форми аномалій прикусу: гнатична (скелетна), зубо-альвеолярна та змішана.	2
7	Методи лікування ортодонтичних пацієнтів. Показання до ортодонтичного лікування в залежності від віку пацієнта. Профілактична направленість і комплексність ортодонтичного лікування. Вибір методів лікування з урахуванням віку хворого, ступеню вираженості аномалії. Диспансерні групи.	2
8	Контроль змістового модуля.	2
Разом за змістовим модулем 1		16
1	Клінічне обстеження пацієнта із зубо-щелепними аномаліями та деформаціями. Встановлення морфологічної частини попереднього діагнозу. Заповнення клінічної частини карти ортодонтичного пацієнта.	2
2	Дослідження функцій жування, дихання та мовлення, ковтання, змикання губ. Встановлення функціональної частини попереднього діагнозу. Заповнення функціональної частини карти ортодонтичного пацієнта.	2
3	Біометрія контрольно-діагностичних моделей за Tonn, Pont, Korkhaus, Снагіною. Геометрично-графічний метод вивчення форми зубних дуг Hawley-Herber-Herbst. Заповнення біометричної частини карти ортодонтичного пацієнта.	2
4	Оцінка результатів рентгенологічного дослідження (ОПТГ,	2

	дентальні знімки, визначення кісткового віку, КТ, МРТ). Заповнення рентгенологічної частини карти ортодонтичного пацієнта.	
5	Оцінка телерентгенографії та визначення клінічної форми аномалії. Постановка остаточного діагнозу.	2
6	Планування ортодонтичного лікування.	2
7	Захист історії хвороби.	2
8	Підсумковий модульний контроль.	2
Разом за змістовим модулем 2		16
Разом за Модуль 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії		32

7. Самостійна робота

№ п/п	Зміст	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	19
2	Підготовка до лабораторної роботи	-
3	Написання навчальної історії хвороби	-
4	Підготовка контрольної роботи, реферату, підготовка до поточних контрольних заходів (ведення альбомів самопідготовки)	-
5	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
6	Підготовка до екзамену (захисту історії хвороби)	3
7	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять	-
	Разом	28

8. Індивідуальні завдання:

Індивідуальна робота студентів – участь у роботі наукового студентського товариства. Обов'язкове ведення альбому з дисципліни в який занотовуються малюнки, схеми, таблиці.

9. Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до контролю Модуля 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії.

Змістовний модуль 1. Діагностика зубо-щелепних аномалій.

1. Симптом Цилінського і його прогностичне значення.
2. Морфологічна і функціональна характеристика тимчасового прикусу.
Характеристика його періодів.
3. Особливості функціонального стану жувальних і м'язів в залежності від етапу розвитку прикусу.
4. Морфологічна і функціональна характеристика зубо-щелепної ділянки людини в період змінного прикусу.
5. Морфологічна характеристика постійного прикусу.
6. Функціональна характеристика зубо-щелепної ділянки людини в період постійного прикусу.

7. Ключі оклюзії за Енглем та Ендрюсом.
8. Етіологія і патогенез зубо-щелепно-лицевих аномалій і деформацій.
9. Класифікація зубо-щелепно-лицевих аномалій і деформацій за Енглем, Калвелісом, Бетельманом, Григорєвою, ВООЗ, їх відмінні особливості.
10. Основні антропометричні орієнтири при оцінці фасу і профілю обличчя пацієнтів. Аналіз показників.
11. Методи дослідження мовної, дихальної, жувальної функції та ковтання.
12. Основні антропометричні вимірювання на діагностичних моделях та їх діагностичне значення. Фотометрія в ортодонтії.
13. Рентгенологічні методи дослідження зубо-щелепного апарату у дітей (прицільна, аксіальна рентгенографія зубів, ортопантомографія, телерентгенографія тощо).
14. Аналіз телерентгенограм за Шварцем. Краніометричні вимірювання, їх мета, діагностичне значення.
15. Гнатометричні вимірювання ТРГ за Шварцем. Їх діагностичне значення.
16. Профілометричні вимірювання при розшифруванні телерентгенограм.
17. Роль телерентгенографії в діагностиці і прогнозуванні результатів ортодонтичного лікування пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями.

Змістовий модуль 2. Історія хвороби ортодонтичного пацієнта.

1. Класифікації аномалій окремих зубів.
2. Класифікації аномалій положення окремих зубів.
3. Аномалії зубних дуг.
4. Роль патології верхніх дихальних шляхів в розвитку деформацій прикусу, методи їх профілактики. Роль нормалізації носового дихання у прогнозі ортодонтичного лікування.
5. Роль штучного вигодовування в розвитку аномалій прикусу.
6. Шкідливі звички у дітей, їх роль в патогенезі зубо-щелепних деформацій.
7. Особливості ортодонтичного лікування пацієнтів із мезіальним прикусом.
8. Особливості ортодонтичного лікування пацієнтів із дистальним прикусом.
9. Особливості ортодонтичного лікування пацієнтів із глибоким прикусом.
10. Особливості ортодонтичного лікування пацієнтів із відкритим прикусом.
11. Особливості ортодонтичного лікування пацієнтів із перехресним прикусом.
12. Клінічно-діагностичні проби Ешлера-Бітнера, її значення.
13. Клінічно-діагностичні проби Ільїної-Маркосян, їх значення.
14. Хірургічні втручання в комплексному лікуванні ортодонтичних пацієнтів.
15. Міждисциплінарний підхід у комплексному лікуванні ортодонтичних пацієнтів.

Перелік практичних навичок для підготовки студентів до контролю Модуля 6. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії.

1. Вміти обстежити ортодонтичного пацієнта з аномаліями окремих зубів та прикусу.
2. Вміти оформити амбулаторну історію хвороби.
3. Вміти проводити диференційну діагностику зубо-щелепних аномалій і деформацій.
4. Вміти отримати відбиток з верхньої та нижньої щелеп різними відбитковими

матеріалами.

5. Вміти визначити конструктивний прикус.

6. Вміти відлити моделі щелеп.

7. Вміти заміряти сагітальну та вертикальну щілину.

8. Вміти провести клінічні діагностичні проби Ешлера-Бітнера, Ільїної-Маркосян.

9. Вміти провести антропометричні вимірювання КДМ за Ізаром, Тоном, Поном, Коркхаузом, Снагіною та аналізувати данні дослідження.

10. Вміти розшифрувати та аналізувати дані бокових ТРГ за Шварцем.

11. Вміти описати дентальні, аксіальні рентгенологічні знімки та ортопантомограми.

12. Вміти встановити попередній діагноз ортодонтичного пацієнта.

13. Вміти встановити заключний діагноз ортодонтичного пацієнта.

14. Вміти скласти план ортодонтичного лікування.

15. Вміти визначити конструкцію ортодонтичного апарата.

16. Вміти припасувати та здати знімний ортодонтичний апарат.

17. Вміти провести корекцію та активацію знімного ортодонтичного апарата.

18. Вміти провести фіксацію ортодонтичного кільця і коронки.

19. Вміти скласти план профілактичних заходів по попередженню виникнення зубо-щелепних аномалій та деформацій.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, дискусії, тощо.

Оцінювання здійснюється *на кожному практичному занятті* відповідно до конкретних цілей кожної теми. При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою. Узагальнені критерії оцінювання знань студентів:

- «відмінно» – здобувач вищої освіти володіє знаннями по темі не менше, ніж 90%, як при опитуванні, так і при контролі практичних навичок. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практична робота виконується в повному обсязі;

- «добре» – здобувач вищої освіти володіє знаннями по темі не менше, ніж 75-89%, допускає несуттєві помилки, які корегує, відповідаючи на навідні запитання. Практична робота виконується в повному обсязі, допускаються незначні помилки;

- «задовільно» – здобувач вищої освіти володіє знаннями по темі не менше, ніж 60-74%. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не корегують. Не в повному обсязі виконана практична робота;

- «незадовільно» – здобувач вищої освіти не засвоїв необхідний мінімум знань з теми заняття та тестувався в межах 59%. Не здатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Практичними навичками не володіє.

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою 5 (відмінно)	Оцінка в ЕКТС А	Критерії оцінювання
4 (добре)	А	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	В	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	С	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	Д	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Ф	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні

елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінка успішності здобувач вищої освіти є інтегрованою (оцінюються всі види робіт, як при підготовці до заняття, так і під час заняття). Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною шкалою, на кожному занятті у багатобальну не проводиться.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль – проводиться лише після поточного заняття, що передує підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);

- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку, отриману за традиційною 4-бальною шкалою, треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі здобувач вищої освіти отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем освіти.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F	2
2,1	50	34	84	FX	незадовільно
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		

2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	2
3,05	73	50	123		задовільно
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4
3,55	85	57	142		добре
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5
4,55	109	73	182		відмінно
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		

4,9	118	78	196
4,95	119	79	198
5	120	80	200

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти при засвоєнні всіх тем модуля – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Критерії оцінювання ПМК визначаються кафедрою та доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни (перше практичне заняття).

При оцінюванні ПМК враховуються відмітки за усі контрольні завдання. Максимальна кількість балів за тестування дорівнюється 30 балам (1 бал за 1 тестове завдання), мінімальна кількість балів – 22 бали, відповідно прохідному критерію (75% вірних відповідей). Оцінка за усну частину, яка складається з двох теоретичних питань, клінічного огляду та рентгенологічного знімку, нараховується наступним чином: мінімальна кількість балів 28 балів, максимальна – 50 балів. Кожне завдання (два теоретичних питання, клінічний огляд та рентгенологічний знімок) оцінюється:

- 13-15 балів – студент володіє не менш ніж 90% знань з питань усної частини. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практичне завдання виконується в повному обсязі.
- 10-12 балів – студент володіє знаннями в обсязі не менш ніж 80-89% з питань усної частини, допускає несуттєві помилки, які виправляє. Практичне завдання виконується в повному обсязі, допускаються незначні помилки.
- 7-9 балів – студент володіє знаннями по темі в обсязі не менше 75-79% з питань усної частини. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не корегують. Не в повному обсязі виконує практичне завдання.
- 0 балів – студент не показав необхідний мінімум знань в межах 74% з питань усної частини. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Практичними навичками не володіє.

Кількість балів за ПМК розраховується за формулою:

Кількість балів за ПМК = кількість балів за тестування + кількість балів за 1-е теоретичне питання + кількість балів за 2-е теоретичне питання + кількість балів клінічний огляд пацієнта + кількість балів за опис рентгенологічного знімку.

Мінімальна кількість балів:

$$22 \text{ б.} + 7 \text{ б.} + 7 \text{ б.} + 7 \text{ б.} + 7 \text{ б.} = 50 \text{ б.}$$

Максимальна кількість балів:

$$30 \text{ б.} + 13 \text{ б.} + 13 \text{ б.} + 12 \text{ б.} + 12 \text{ б.} = 80 \text{ б.}$$

Здобувачам вищої освіти, які під час навчання мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці. По завершенню вивчення модуля викладачі кафедри заповнюють відомості та подають їх до деканату.

Методичне забезпечення:

8. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс». Модуль 6. «Клінічне навчання (навчальна

практика) з ортодонтії».

9. Силабус для студентів з вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс». Модуль 6. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортодонтії».

10. Мультимедійні презентації чи навчальні кейси за темами практичних занять згідно з планом.

11. Теоретичні питання та практичні завдання для контролю засвоєння змістових модулів.

12. Ситуаційні задачі з банку ліцензійного іспиту «Крок-2» до кожного практичного заняття з алгоритмами їх вирішення.

13. Перелік рекомендованої літератури за змістовими модулями.

Рекомендована література

Базова

1. Фліс П. С. Ортодонтія. – Вінниця, Нова книга, 2019. – 312 с.

2. Смаглюк Л. В. Базовий курс з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. М. Білоус. – Полтава, Бліц Стайл, 2019. – 195 с.

Допоміжна

1. Смаглюк Л. В. Електроміографія в стоматології / Л. В. Смаглюк, А. В. Ляховська // Полтава, Астроя – 2020. – 76 с.

1. Смаглюк Л. В. Електроміографія в стоматології / Л. В. Смаглюк, А. В. Ляховська // – Полтава: Поліграфічне видавництво «Астроя», 2020. – 75 с.

2. Смаглюк Л. В. Пропедевтика ортодонтії: навчальний посібник / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. В. Ляховська // – Полтава: Копі Центр А. Ткаліч, 2021. – 202 с.

3. Смаглюк Л. В. Електронний навчальний посібник «Аномалії положення окремих зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування» / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова, М. І. Дмитренко, А. М. Білоус. – Полтава. – 2024. – 180 с.

Інформаційні ресурси

1. Pubmed. – Режим доступу: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>

2. Google Scholar – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>

3. BASE. – Режим доступу: <https://www.base-search.net/>

4. European Journal of Orthodontics. – Mode of access: <https://academic.oup.com/ejo>

5. Angle Orthodontist. – Mode of access: <http://www.angle.org/?code=angf-site>

Розробники силабуса:

професор, доктор медичних наук Смаглюк Любов Вікентіївна,

доцент, кандидат медичних наук Карасюнок Анна Євгеніївна.